

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2004–2005)

**Budsjettinnstilling til Stortinget
fra utenrikskomiteen**

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

**Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet
for 2005, kapitler under Utenriksdepartementet mv.
(rammeområde 4)**

INNHold

1.	Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 4 (utenriks)	5
2.	Sammendrag	8
2.1	Utenriksdepartementet	8
2.2	Justis- og politidepartementet	9
2.3	Miljøverndepartementet	9
3.	Komiteens alminnelige merknader	9
4.	Komiteens merknader til de enkelte budsjettkapitler	9
4.1	Utenriksdepartementet	24
4.1.1	Kap. 100 Utenriksdepartementet	24
4.1.2	Kap. 101 Utenriksstasjonene	26
4.1.3	Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	26
4.1.4	Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	26
4.1.5	Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål	26
4.1.6	Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner	27
4.1.7	Kap. 141 Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	28
4.1.8	Kap. 143 Utenriksstasjonene	28
4.1.9	Kap. 150 Bistand til Afrika	28
4.1.10	Kap. 151 Bistand til Asia	29
4.1.11	Kap. 152 Bistand til Midtøsten	30
4.1.12	Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika	30
4.1.13	Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling	31
4.1.14	Kap. 161 Næringsutvikling	32
4.1.15	Kap. 162 Overgangsbistand (gap)	33
4.1.16	Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati	33
4.1.17	Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering	34
4.1.18	Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak	34
4.1.19	Kap. 167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	35
4.1.20	Kap. 170 FN-organisasjoner mv.	35
4.1.21	Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner	36
4.1.22	Kap. 172 Gjeldslette	37
4.1.23	Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	37
4.2	Justis- og politidepartementet	38
4.3	Miljøverndepartementet	38
4.3.1	Kap. 1471 Norsk polarinstitutt, utgifter	38
4.3.2	Kap. 4471 Norsk polarinstitutt, inntekter	38
4.3.3	Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond, utgifter	39
4.3.4	Kap. 4472 Svalbard miljøvernfond, inntekter	39
5.	Forslag fra mindretall	39
6.	Komiteens tilråding	48
	Vedlegg	54

Budsjett-innst. S. nr. 3

(2004-2005)

Budsjettinnstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

St.prp. nr. 1 (2004-2005)

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2005, kapitler under Utenriksdepartementet mv. (rammeområde 4)

Til Stortinget

1. OVERSIKT OVER BUDSJETTKAPITLER OG POSTER I RAMMEOMRÅDE 4 (UTENRIKS)

Nedenfor følger en oversikt over bevilgningsforslagene i rammeområde 4 slik de fremkommer i St.prp. nr. 1 (2004-2005). 90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

			St.prp. nr. 1 (2004-2005)
Kap.	Post	Formål:	
Utgifter i hele kroner			
<i>Utenriksdepartementet</i>			
100	Utenriksdepartementet		385 308 000
	1 Driftsutgifter		357 115 000
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		4 095 000
	70 Erstatning av skader på utenlandske ambassader		750 000
	71 Diverse tilskudd		23 348 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		841 384 000
	1 Driftsutgifter		825 751 000
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		15 505 000
	70 Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn		128 000
102	Særavtale i utenrikstjenesten		155 343 000
	1 Driftsutgifter		155 343 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		11 133 000
	1 Driftsutgifter		11 133 000
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		13 757 000
	1 Driftsutgifter		13 757 000
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål		59 085 000
	1 Driftsutgifter		25 085 000
	70 Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>		34 000 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner		1 832 566 000
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner		852 566 000
	71 Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>		280 000 000
	72 Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>		350 000 000
	73 Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>		350 000 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	234 841 000
	1	Driftsutgifter	234 841 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	143 527 000
	1	Driftsutgifter	143 527 000
143		Utenriksstasjonene	436 632 000
	1	Driftsutgifter	423 132 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 500 000
150		Bistand til Afrika	2 028 000 000
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	120 000 000
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	210 000 000
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	280 000 000
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	180 000 000
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 078 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	20 000 000
151		Bistand til Asia	604 000 000
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	460 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	19 000 000
152		Bistand til Midtøsten	140 500 000
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	140 500 000
153		Bistand til Mellom-Amerika	157 000 000
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	155 000 000
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	2 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling	1 477 500 000
	1	Driftsutgifter	26 500 000
	50	Fredskorpset	145 000 000
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 026 000 000
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	82 000 000
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	125 000 000
161		Næringsutvikling	418 750 000
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	150 000 000
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	45 000 000
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000
162		Overgangsbistand (gap)	471 500 000
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	471 500 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 647 052 000
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	1 427 052 000
164		Fred, forsoning og demokrati	1 402 750 000
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	378 400 000
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	1 021 250 000
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	3 100 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering	400 500 000
	1	Driftsutgifter	117 500 000
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	268 000 000
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 000 000
166		Tilskudd til ymse tiltak	73 700 000
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 000 000
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	65 700 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 (2004-2005)
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	713 991 000
	21	Spesielle driftsutgifter	713 991 000
170		FN-organisasjoner mv.	3 687 961 000
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000 000
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	240 000 000
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 066 200 000
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	125 000 000
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	130 220 000
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	471 541 000
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner	1 891 400 000
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	695 900 000
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	465 500 000
172		Gjeldslette	353 200 000
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000
	71	Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben, <i>kan overføres</i>	3 200 000
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	244 963 000
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	216 925 000
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	28 038 000
<i>Justis- og politidepartementet</i>			
480		Svalbardbudsjettet	135 915 000
	50	Tilskudd	135 915 000
<i>Miljøverndepartementet</i>			
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	140 912 000
	1	Driftsutgifter	114 779 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 635 000
	50	Stipend	498 000
1472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472)	5 400 000
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000
		Sum utgifter rammeområde 4	20 108 570 000
Inntekter i hele kroner			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	41 335 000
	1	Gebyrer	22 220 000
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000
	4	Leieinntekter	1 743 000
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)	35 769 000
	1	Salgs- og utleieinntekter	17 887 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000
4472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472)	5 400 000
	50	Refusjon fra fondet	5 400 000
		Sum inntekter rammeområde 4	82 504 000
		Netto rammeområde 4	20 026 066 000

2. SAMMENDRAG

2.1 Utenriksdepartementet

I proposisjonen foreslår Regjeringen at det for 2005 bevilges kr 3 298 936 000 til programområde 02 Utenriksforvaltning. I saldert budsjett for 2004 utgjorde dette kr 2 485 727 000.

Under programkategori 02.00 Administrasjon av Utenriktjenesten er det foreslått en økning på 7,5 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2004. Økningen under programkategori 02.10 Utenriksformål utgjør 60,7 pst.

Når det gjelder økningen i programkategorien 02.00 er hovedårsaken økte utgifter i forbindelse med hundreårsmarkeringen. Dette gir seg utslag både i Regjeringens fellesbevilgning for representasjon, og hva angår kostnadsøkningen for kongefamiliens offisielle reiser til utlandet.

De største økningene i budsjettet under programkategori 02.10 er knyttet til finansieringsordningene under EØS-avtalen. De skal bidra til å redusere de økonomiske og sosiale forskjellene i EØS. To nye finansieringsordninger ble etablert i forbindelse med det utvidede EØS. Den ene er multilateral, mens den andre er en norsk bilateral ordning. Under den multilaterale ordningen kan de nye medlemsstatene i EU og EØS være mottakere, i tillegg til Spania, Portugal og Hellas. Under den norske ordningen, derimot, kan bare de nye medlemsstatene motta støtte.

Proposisjonen viser til det forsterkede behovet for multilateralt samarbeid som følge av økende globalisering. Dette gjelder også sikkerhetsutfordringene. Internasjonalt samarbeid for ikke-spredning av masseødelegelsesvapen og nedrustning er hovedmålsetninger for Regjeringen. Politikk for å skape fred og hindre konflikter må utvikles på basis av folkeretten.

Regjeringen ønsker å videreføre sitt arbeid for et sterkt og effektivt FN. Den vil bidra til at organisasjonen kan fylle sin rolle i møte med de nye utfordringene som det globaliserte konfliktbilde utgjør. Videre ønsker Regjeringen at Høynivåmøtet som skal arrangeres i 2005 ved åpningen av FNs 60. generalforsamling skal bidra til å sikre fred og sikkerhet, og oppnåelse av tusenårsmålene.

Regjeringen fastslår at Norges forsvar og sikkerhet også i fremtiden vil være forankret i NATO. Alliansen bør forbli det sentrale sikkerhetspolitiske instrument i det euroatlantiske område. Norge vil delta aktivt i NATOs innsats for å effektivt møte felles sikkerhetsutfordringer. Regjeringen vil arbeide for at de transatlantiske bånd forblir sterke. Samtidig støtter Regjeringen utviklingen av en egen sikkerhets- og utenrikspolitikk i EU, i nært samarbeid med NATO.

EU ble i 2004 utvidet med 10 land. Samtidig utvikles EU-samarbeidet på områder som ikke er dekket av EØS-avtalen. Dette gjør det mer krevende å ivareta norske interesser i forhold til EU. Regjeringen vil forsterke innsatsen overfor EU-landene og EU-institusjonene for å utnytte de påvirkningsmulighetene Norges avtaler og samarbeidsordninger med EU gir, særlig EØS-avtalen og Schengen-avtalen.

I WTO-forhandlingene i 2005 vil Regjeringen arbeide for markedsadgangen for norsk vare- og tjenesteeksport, og for norske landbruksinteresser.

I proposisjonen er det spesielt fremhevet som en sentral målsetting for norsk utenrikspolitikk å styrke respekten for menneskerettighetene. Norge vil være engasjert i menneskerettighetsarbeidet i FN og andre viktige internasjonale arenaer, samtidig som Norges bilaterale menneskerettighetsdialoger vil bli videreført.

Regjeringen vil fortsette Norges bidrag til freds- og forsoningsprosesser, som supplement til FNs arbeid for internasjonal fred og sikkerhet.

Ifølge proposisjonen vil Regjeringen fortsette å legge vekt på å styrke Norges omdømme i utlandet. I dette arbeidet vil hundreårsmarkeringen i 2005 være en viktig milepæl.

For 2005 foreslår Regjeringen å bevilge kr 16 869 017 000 under programområdet 03 Internasjonal bistand. Av dette er kr 16 624 054 000 ODA-godkjent bistand, som utgjør 0,95 pst. av antatt BNI. Dette innebærer en økning i forhold til fjorårets budsjettforslag, som utgjorde 0,94 pst. av BNI. Regjeringens mål er fortsatt å øke bistandens andel av BNI til 1 pst.

I tillegg er det under programområde 03 foreslått bevilget kr 244 963 000 for programkategori 03.50 Øvrig bistand. I saldert budsjett for 2004 var dette beløpet noe større, dvs. kr 267 908 000.

Budsjettproposisjonen viser til at den globale politiske dagsorden har endret seg de siste årene, og ulike politikkområder med internasjonale dimensjoner knyttes tettere sammen. Som en følge av dette står globale fattigdomsrelaterte spørsmål nå også i sentrum av internasjonal finanspolitikk og sikkerhetspolitikk. For å møte utfordringene med en helhetlig utviklingspolitikk har Regjeringen fremlagt en ny stortingsmelding om norsk utviklingspolitikk, St.meld. nr. 35 (2003-2004) Felles kamp mot fattigdom.

Det er utarbeidet et strategisk rammeverk for utviklingspolitikken bidrag til fredsbygging. Det er behov for bistand og andre utviklingspolitiske virkemidler i konfliktforebygging, støtte under pågående fredsprosesser, og gjenoppbygging etter avsluttet konflikt.

Ifølge proposisjonen skal Norges utviklingssamarbeid videreføre fattigdomsorienteringen, med utgangspunkt i FNs tusenårs mål. Det er også et norsk mål å støtte opp under utviklingslandenes arbeid med å bedre nasjonale rammebetingelser. Disse landenes egne fattigdomsstrategier og andre plandokumenter skal legges til grunn i utviklingssamarbeidet. Bare slik oppnås nasjonalt eierskap til utviklingsprosessene. Dessuten vil Regjeringen arbeide for å bedre de internasjonale rammebetingelser som er av betydning for utviklingslandene.

Innsatsen under Regjeringens seks satsingsområder for norsk bistand skal styrkes i 2005. Utdanning er Regjeringens fremste satsningsområde, og innsatsen skal økes med om lag 350 mill. kroner fra 2004 til 2005. Kampen mot HIV/AIDS står også sterkt i norsk utviklingspolitikk, og her vil økningen være på om lag 100 mill. kroner. Et tredje satsningsområde er bærekraftig

utvikling, hvor oppfølgingen av toppmøtet i Johannesburg vil være viktig. Næringsutvikling, arbeidet for å fremme handel, samt landbruksutvikling, er andre satsingsområder. En handlingsplan for landbruk i utviklingspolitikken ble fremlagt våren 2004, og fra 2004 til 2005 er det planlagt å øke landbruksbistanden med om lag 85 mill. kroner. Satsningsområdet godt styresett omfatter korrupsjonsbekjempelse. Når det gjelder støtte til fredsbygging, viser proposisjonen til Utenriksdepartementets dokument "Utviklingspolitikken bidrag til fredsbygging. Strategisk rammeverk for Norges rolle" fra 2004. Såkalt overgangsbistand som er et viktig virkemiddel i dette arbeidet, skal økes med 21,5 mill. kroner. Andre prioriterte områder for Regjeringens utviklingspolitikk i 2005 vil være helse og institusjonsbygging. Miljø- og likestillingshensyn skal integreres i alle relevante tiltak i utviklingssamarbeidet.

Regjeringen har til hensikt å videreføre det langsiktige bilaterale samarbeidet med de syv hovedsamarbeidslandene. Når det gjelder stat-til-stat-samarbeidet, skal en økende andel ytes i form av sektorprogrammer og budsjettstøtte, i de tilfellene hvor forholdene ligger til rette for det.

Videre er Regjeringen opptatt av å bidra til økt harmonisering på giversiden.

2.2 Justis- og politidepartementet

Fra Justisdepartementet inngår programkategori 06.80, kap. 480 Svalbardbudsjettet i rammeområde 4.

Justisdepartementet fremmer svalbardbudsjettet som en egen budsjettproposisjon samtidig med statsbudsjettet. Bakgrunnen for dette er artikkel 8 i Svalbardtraktaten som begrenser adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard og hvordan disse midlene kan anvendes. Hvert år gis imidlertid et tilskudd fra statsbudsjettet til dekning av underskuddet på svalbardbudsjettet. For 2005 er det foreslått 195,2 mill. kroner i utgifter og 59,3 mill. kroner i inntekter på svalbardbudsjettet. Differansen utgjør kr 135 915 000. Denne differansen danner grunnlaget for tilskuddet fra Justisdepartementets kap. 480. Det foreslåtte tilskuddet er om lag 16,7 mill. kroner større enn i saldert budsjett for 2004. Økningen skyldes i hovedsak etablering av Svalbard forskningspark og helårsvirkning av ny helikopteravtale for Sysselmannen. Tilskuddet er samtidig justert for helårsvirkning av økningen i skatteprosenten fra 6-8 pst. for 2004, samt for et økt skatteanslag som skyldes en generell økning i aktiviteten på Svalbard. Det foreslåtte tilskuddet er ellers i hovedsak en videreføring av saldert budsjett for 2004 justert for prisomregning.

2.3 Miljøverndepartementet

Fra Miljøverndepartementet inngår programkategori 12.60 Nord- og polarområdene i rammeområde 4. Kategorien omfatter kap. 1471 Norsk Polarinstitut, utgifter, og kap. 4471 Norsk Polarinstitut, inntekter. I tillegg tar Regjeringen sikte på å opprette et Svalbard miljøvernfond i 2005 i tråd med forutsetningene i svalbardmiljøloven, herunder opprettes kap. 1472 Svalbard

miljøvernfond, utgifter, og kap. 4472 Svalbard miljøvernfond, inntekter. De årlige refusjonene til statsbudsjettet skal normalt svare til fondets stipulerte inntekter samme året.

3. KOMITEENS ALMINNELIGE MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Haakon Blankenborg, lederen Thorbjørn Jagland, Jens Stoltenberg og Gunhild Øyanger, fra Høyre, Julie Christiansen, Inge Lønning, Oddvard Nilsen og Elin Schanche, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund og Christopher Stensaker, fra Sosialistisk Venstreparti, Kristin Halvorsen og Bjørn Jacobsen, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun og Lars Rise, og fra Senterpartiet, Åslaug Haga, har ved Stortingets vedtak 19. oktober 2004 fått tildelt kapitler under rammeområdet 4 Utenriks (jf. Innst. S. nr. 4 (2004-2005)). Ved vedtak 25. november 2004 er netto utgiftsramme for rammeområde 4 fastsatt til kr 19 931 066 000 (jf. Budsjett-innst. S. I (2004-2005)). Det fremsatte bevilgningsforslag i innstillingen bygger på disse vedtakene om rammens størrelse, jf. Stortingets forretningsorden.

4. KOMITEENS MERKNADER TIL DE ENKELTE BUDSJETTKAPITLER

Når det gjelder de budsjettkapitler og poster som verken er nevnt nedenfor eller i komiteens alminnelige merknader, har komiteen ingen merknader til disse, og slutter seg til St.prp. nr. 1 (2004-2005).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til St.prp. nr. 1 (2004-2005), Utenriksdepartementet, og forslaget fra Arbeiderpartiet i finansinnstillingen (jf. Arbeiderpartiets alternative budsjettforslag). Disse medlemmer viser til at det i Arbeiderpartiets alternative opplegg i finansinnstillingen ble foreslått økninger på følgende områder i forhold til forslaget fra Regjeringen:

- 9 mill. kroner for å styrke bevilgningen til blant annet tilskudd til organisasjoner som arbeider innenfor områdene opplysningsarbeid for freden, informasjon om europeisk samarbeid, tilskudd til nedrustningsformål og utenrikspolitisk forskning og utvikling, i lys av det reduserte budsjettforslaget fra Regjeringen og den pågående debatten (jf. kap. 100 post 71)
- 2 mill. kroner som et engangstilskudd til Raftohuset slik at gjeld kan nedbetales og dermed at driften kan bli bærekraftig. Raftohuset representerer et av de mest livskraftige menneskerettighetsmiljøene utenfor Oslo. Bevilgningen er nødvendig sett i forhold til at Regjeringen ikke har imøtekommet en anmodning fra et flertall i utenrikskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004) om å vurdere om

- det kan være grunnlag for at staten kan bidra til saneringen av restgjelden for stiftelsen Raftohuset (jf. kap. 100 post 71)
- 3,5 mill. kroner for å styrke bevilgningen som går til tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål. Bevilgningen skal dekke blant annet tilskudd til informasjons- og profileringsprosjekter, samt presentasjon av norsk kunst og kultur i utlandet, herunder støtteordninger som forvaltes av kulturlivets egne organisasjoner. Arbeiderpartiet er opptatt av en langsiktig styrking av Norges utenrikskulturelle engasjement. Regjeringen foreslår imidlertid å redusere denne bevilgningen (jf. kap. 115 post 70)
 - 5,5 mill. kroner for å videreføre støtte til bilaterale prosjekter i kandidatlandene Romania og Bulgaria som nå forhandler om EU-medlemskap, og som var en del av handlingsplanen for søkerlandene til EU. Dette i lys av at Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til bistand til ikke-ODA-god-

kjente land og internasjonale miljøtiltak i 2005. Herunder vil handlingsplanen for søkerlandene til EU bli utfaset i løpet av 2004 (jf. kap. 197 post 70). Det bør også utarbeides en ny handlingsplan for kandidatlandene til EU (jf. merknad under kap. 197 post 70)

- 20 mill. kroner for å styrke prosjektsamarbeidet med Russland/SUS, med særlig vekt på prosjekter relatert til helse i Nordvest-Russland og på "folk til folk-samarbeidet" gjennom Barentssekretariatet. Det russiske helsevesenet har en stor utfordring med å få kontroll over spredningen av smittsomme sykdommer som HIV/AIDS og tuberkulose. Videre er folk-til-folk-samarbeidet gjennom Barentssekretariatet svært viktig. Regjeringen legger tentativt opp til at støtten til prosjektsamarbeid med Russland skal videreføres om lag på linje med fjorårets bevilgning. I lys av tidligere reduksjoner er det viktig nå å holde nivået på prosjektaktiviteten oppe (jf. kap. 197 post 70).

Tabelloversikt over forslag til økninger fra Arbeiderpartiet i finansinnstillingen:

	Endring i forhold til St.prp.nr.1 (2004-2005) (i mill. kroner)
Diverse tilskudd (kap. 100 post 71)	+11 (9 + 2)
Tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål (kap. 115 post 70)	+3,5
Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU (kap. 197 post 70)	+25,5 (20 + 5,5)

Disse medlemmer viser til at Regjeringen etter at budsjettet ble lagt frem har kommet frem til at det er satt av for mye henholdsvis til finansieringsordningen under EØS-avtalen, og finansieringsordningene i det utvidede EØS, herunder også den norske ordningen (jf. budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Frem-

skrittspartiet hvor kap. 116 post 71 reduseres med 45 mill. kroner og post 72 og 73 reduseres med henholdsvis 25 mill. kroner hver). I tråd med Regjeringens reviderede anslag, har Arbeiderpartiet i sitt alternative opplegg i finansinnstillingen følgelig redusert disse postene tilsvarende.

Tabelloversikt over forslag til reduksjoner fra Arbeiderpartiet i finansinnstillingen:

	Endring i forhold til St.prp.nr.1 (2004-2005) (i mill. kroner)
Kap. 116 post 71 Finansieringsordningen under EØS-avtalen	-45
Kap. 116 post 72 Finansieringsordningen i det utvidede EØS	-25
Kap. 116 post 73 Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	-25

Disse medlemmer har merket seg at bevilgningen til ODA-godkjent bistand for 2005 er foreslått til 16,6 mrd. kroner og at dette utgjør 0,95 pst. av BNI. Disse medlemmer har videre merket seg at bistandsbudsjettet øker med 1,6 mrd. kroner. Disse medlemmer vil komme tilbake til de mer overordnede vurderinger innenfor utviklingspolitikken under behandlingen av St.meld. nr. 35 (2003-2004).

Når det gjelder innretningen på bistandsbudsjettet, har disse medlemmer noen forslag til omprioriteringer innenfor rammen.

Disse medlemmer viser til at ett av FNs tusenårsmaal om bærekraftig utvikling blant annet handler

om å halvere andelen av jordens befolkning uten tilgang til rent drikkevann og tilfredsstillende sanitære forhold innen 2015. 1,2 milliard mennesker mangler i dag tilgang til rent drikkevann og 2,4 milliard mangler tilgang til grunnleggende sanitære tjenester. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er behov for å styrke den norske bistandsinnsatsen på dette området, og vil gå inn for å sette av totalt 1 mrd. kroner til vann og sanitær over en periode på 5 år, med oppstart fra 2005. Disse medlemmer foreslår derfor å øke bevilgningen til vann og sanitær med 150 mill. kroner. Disse medlemmer mener det bør opprettes en ny post 82 for dette formål under kap. 170

FN-organisasjoner mv. (jf. kap. 170 ny post 82). Disse medlemmer mener at det er FN som bør stå i ledelse for dette arbeidet, men at det bør være i et partnerskap med frivillige organisasjoner og multilaterale organer, eksempelvis Asia-banken.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår å bevilge 126,5 mill. kroner til det globale fondet for bekjempelse av AIDS, tuberkulose og malaria (GFATM). Dette er en nedgang på nær 12 mill. kroner fra 2003. Disse medlemmer viser til at det globale fondet representerer en ekstra finansieringsmekanisme for bekjempelse av de nevnte sykdommer, som er tre av de viktigste fattigdomsrelaterte sykdommene i verden. Under den internasjonale AIDS-konferansen som ble holdt i Bangkok tidligere i år, gikk også Kofi Annan ut med en meget sterk oppfordring til donorlandene om å øke sine bidrag til GFATM. Disse medlemmer ønsker å styrke dette arbeidet og vil derfor foreslå å øke bevilgningen til det globale fondet med 50 mill. kroner (jf. kap. 170 post 80).

Disse medlemmer vil vise til de dramatiske konsekvensene av at barn ikke blir vaksinert. Ifølge Verdens Helseorganisasjon (WHO) dør om lag 1,5 million barn under 5 år av sykdommer som vaksiner kan beskytte dem mot. I tillegg dør 1 million av akutte luftveisinfeksjoner (forårsaket av pneumokokker), og 0,5 million av akutt diaré (rotavirus). Det er særlig utviklingen av vaksiner mot disse sykdommene det globale vaksinefondet (GAVI) nå satser på. Disse medlem-

mer viser til at GAVI er en svært målrettet metode for å bekjempe sykdom, og viser til at vaksinealliansen GAVI vil bidra til at:

- 80 pst. av alle land vil i det minste ha oppnådd 80 pst. dekning av befolkningen med rutinevaksiner i alle distrikt innen 2010,
- verden vil være poliofri innen 2005,
- hepatittvaksiner er introdusert i alle land innen 2007.

Disse medlemmer viser til at fullvaksinasjon av ett barn koster i overkant av 200 kroner, og at man vil forhindre sykdom i verdens fattige land ved å styrke GAVI.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår å videreføre støtten til GAVI med 300 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker å styrke den norske innsatsen til GAVI og foreslår å øke bevilgningen med 20 mill. kroner (jf. kap. 170 post 80).

Disse medlemmer foreslår å redusere kap. 171 post 70 med 100 mill. kroner, og post 71 under samme kapittel med 100 mill. kroner (jf. tilsvarende økning på kap. 170 ny post 82, og kap. 170 post 80, øremerket GFATM).

Disse medlemmer foreslår videre å redusere kap. 170, post 81 med 20 mill. kroner (jf. tilsvarende økning på kap. 170 post 80, øremerket GAVI).

Tabelloversikt over omfordelinger fra Arbeiderpartiet: Økninger:

Formål	Beløp	Kapittel og post
GAVI	Økning 20 mill. kroner	Kap. 170 post 80 øremerket GAVI
GFATM	Økning 50 mill. kroner	Kap. 170 post 80 øremerket GFATM
Vann og sanitær	Økning 150 mill. kroner	Kap. 170, ny post 82 vann og sanitær

Reduksjoner:

Kap. 171 post 70 Verdensbanken	Reduseres med 100 mill. kroner
Kap. 171 post 71 Regionale banker og fond	Reduseres med 100 mill. kroner
Kap. 170 post 81 Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	Reduseres med 20 mill. kroner

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er svært tilfreds med at Norges utviklingsbistand vil øke til kr 16 869 017 000 i 2005. Dette innebærer at Norge nærmer seg målet om å bruke 1 pst. av bruttonasjonalinntekten (BNI) til utviklingsformål. Det er disse medlemmers syn at når dette målet er nådd, skal utviklingsbistanden holdes på minst 1 pst. av BNI ut stortingsperioden (2005-2009).

Disse medlemmer støtter Regjeringens målsetting om å ha en mest mulig helhetlig tilnærming til utviklingspolitikken. Dette innebærer at både fattige og rike land forplikter seg til betydelige reformer. Slike reformer vil omfatte endringer i det globale rammeverket for handel, gjeld og investeringer. Det vil omfatte godt styresett i utviklingsland, mer og bedre bistand fra OECD-land, og mobilisering og styrking av privat sek-

tor og sivilt samfunn. Disse medlemmer støtter Regjeringens syn om at FNs tusenårsmål skal være resultatmål for Regjeringens utviklingspolitikk. Disse målene adresserer helt sentrale aspekter ved fattige menneskers levekår. I denne sammenheng vil disse medlemmer markere støtte til reformer av FNs utviklingsarbeid som Norge og andre likesinnede land er pådrivere for. Samtidig er det viktig å understreke at det er utviklingslandene selv som har det primære ansvaret for å nå tusenårsmålene. Det er de som må legge sine fattigdomsstrategier, og det er de som må sikre at vekstpotensialet i privat sektor frigjøres og sikre at det sivile samfunn utvikles og får spilt sin viktige rolle i samfunnsutviklingen.

Disse medlemmer deler Regjeringens syn om at FN skal være hjørnesteinen i norsk utenrikspolitikk. Det er et økende behov for globale fellesskapsløsninger

i verden. Mot denne bakgrunn er det av stor betydning å ha et FN-system som er effektivt, kan gi legitimitet og som kan håndtere pågående og nye konflikter i verdenssamfunnet. Disse medlemmer vil også understreke at FN er en betydelig kilde til utviklingen av felles normer for hvordan stater og internasjonale organisasjoner skal forholde seg til hverandre. Det er derfor disse medlemmers syn at Norge skal være en aktiv pådriver for at FN skal opprettholde sin relevans i det internasjonale systemet.

Disse medlemmer erkjenner imidlertid at dagens FN-system ikke fungerer tilfredsstillende. Etter disse medlemmers syn må arbeidet med å reformere FNs sikkerhetsråd videreføres. Forandringer er nødvendige siden representasjonen i Sikkerhetsrådet verken er demokratisk eller representativ for de reelle, globale maktforhold i dag. En reform må sikre at alle regioner er representert i Sikkerhetsrådet. Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til Innst. S. nr. 118 (2003-2004).

Disse medlemmer ser mot denne bakgrunn frem til de konklusjoner som skal trekkes av høynivåpanelet om trusler, utfordringer og endring som ble nedsatt av generalsekretær Kofi Annan i 2003.

De transatlantiske bånd er også av grunnleggende betydning for norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. NATO vil fremdeles være basisen for norsk sikkerhets- og forsvarspolitikk. Disse medlemmer støtter den pågående reformprosessen innen NATO slik at alliansen i årene som kommer blir mest mulig effektiv.

Mot denne bakgrunn er det derfor av stor betydning at samarbeidet over Atlanterhavet kan opprettholdes og videreutvikles i årene som kommer. Disse medlemmer vil i særlig grad understreke at gode transatlantiske bånd også vil ha positive ringvirkninger til det øvrige internasjonale system. Kampen mot internasjonal terrorisme og farene for spredning av masseødeleggelsesvapen kan mest effektivt gjøres dersom landene på begge sidene av Atlanterhavet kan samarbeide nært om dette. Disse medlemmer erkjenner imidlertid at de transatlantiske relasjonene har vært inne i en svært vanskelig fase de to siste årene. Det bør derfor være et mål å forbedre relasjonene over Atlanterhavet slik at statene på begge sider av Atlanterhavet kan se på hverandre som naturlige partnere. Det innebærer at de deler et felles verdigrunnlag og at de møter felles utfordringer innenfor et sett av institusjonelle rammer.

Disse medlemmer støtter ambisjonen om en aktiv Europapolitikk fra Regjeringens side. EØS-avtalen er basisen for norsk europapolitikk. Utfordringene for Norge er at EU-systemet har utviklet seg svært mye på saksområder som ikke dekkes av denne avtalen. Gjennom utvidelsen av EU som fant sted 1. mai 2004 har EU også blitt en helt annen politisk enhet. EU er ikke lenger en vesteuropeisk sammenslutning, men har nå blitt en alleuropeisk union som om noen år kan ha nærmere 30 medlemmer. Gjennom de nye EØS-finansieringsnettverkene vil Norge bidra til sosial og økonomisk utjevning i det utvidede EØS og til at de nye medlemslandene raskt blir i stand til å gjennomføre EUs regelverk, blant annet på områder som miljø og ytre grensekontroll. Disse medlemmer ser det videre

som positivt at EU har vedtatt en sikkerhetsstrategi som understreker betydningen av multilaterale og gode transatlantiske relasjoner for å bekjempe eksisterende og nye sikkerhetstrusler.

Utviklingen i Russland er av svært stor betydning for både norsk og euroatlantisk sikkerhet. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at arbeidet med atom-sikkerhet og radioaktiv forurensning i Russland vil fortsette på et høyt nivå. Disse medlemmer vil vise til budsjettforslaget der atomhandlingsplanen for 2005 vil få en bevilgning på 109 mill. kroner. Norges arbeid i det regionale samarbeidet blant annet i Barentsrådet og Østersjørådet er viktige bidrag til å integrere Russland i europeiske samarbeidsstrukturer. Disse medlemmer mener dette arbeidet i tillegg til ny kunnskap om miljø, sikkerhet og ressursutnyttelse i Barentsregionen er viktige utgangspunkt for norsk politikk i nordområdene.

Disse medlemmer vil også påpeke de store miljøutfordringene som de nordiske land og Russland står overfor i nord. Mot denne bakgrunn er disse medlemmer særdeles tilfreds med at Russland har ratifisert Kyoto-protokollen. Uten russisk ratifikasjon ville hele avtalen ha hatt en usikker fremtid, og med det også arbeidet for å få begrenset klimagassutslippene. Russland står for rundt 17 pst. av verdens utslipp. Med denne russiske tilslutning blir Kyoto-protokollens målsettinger lettere å nå.

Konsekvensen av dette er at det da blir langt lettere å samarbeide om håndteringen av felles miljøutfordringer slik dette eksempelvis kommer til uttrykk i Barentsrådet og i Arktisk Råd. Disse medlemmer viser her til handlingsplanen mot forurensning av Arktis. Et viktig mål med denne handlingsplanen er å bistå Russland slik at de skal kunne slutte seg til og gjennomføre internasjonale miljøavtaler av betydning for forurensning i Nordområdene. Mot denne bakgrunn viser disse medlemmer til utdypingen og videreutviklingen av samarbeidet i Arktisk Råd.

Disse medlemmer viser til beslutningen i WTOs hovedråd 31. juli 2004 som vedtok rammeverket for videre forhandlinger. Disse medlemmer minner om at denne WTO-runden blir kalt "utviklingsrunden" og oppfatter rammeverket som et viktig gjennombrudd selv om det også innebærer utfordringer for Norge. Vedtaket i WTOs hovedråd er viktig for videreutviklingen av det multilaterale handelssystemet. Dette rammeverket inneholder viktige retningslinjer for de videre forhandlingene om landbruk og markedsadgang for industrivarer og fisk. Disse medlemmer understreker at det er viktig for selve det multilaterale handelssystemets troverdighet at det nå foreligger et resultat som vil legge grunnlaget for en slutføring av Doharunden. Det er viktig for Norge, og det er viktig for utviklingslandene.

Respekten for menneskeverdet må etter disse medlemmers syn være grunnlaget for all politikk. Menneskeverdet er ukrenkelig. Et sentralt mål for norsk utenrikspolitikk må derfor etter disse medlemmers syn være å styrke respekten for menneskerettighetene. Disse medlemmer vil også vise til St.meld. nr. 35 (2003-2004) der Norges rettighetsbaserte utviklingspolitikk understrekes. Disse med-

lemmer støtter Regjeringens arbeid med å styrke respekten for menneskerettene innenfor ulike internasjonale organisasjoner. FN må her stå sentralt, men disse medlemmer mener også at både Europarådet og OSSE er viktige organer for styrkingen av menneskerettighetene i vår del av verden. Disse medlemmer ser også svært positivt på de menneskerettighetsdialogene Norge nå fører med land som Kina, Indonesia og Vietnam.

Disse medlemmer vil gjerne berømme Regjeringen for det arbeidet som gjøres når det gjelder innsatsen for fredelig konfliktløsning. Som beskrevet i proposisjonen er FNs rolle her helt sentral, men FN kan av ulike grunner ikke løse alle typer oppgaver alene. I slike situasjoner kan enkeltland, som Norge, bidra positivt. I denne sammenheng vil disse medlemmer vise til den innsatsen Norge har gjort og gjør i land og regioner som Midtøsten, Sri Lanka, Mellom-Amerika og Sudan. På denne måten får Norge markert seg som en nasjon som har en spesiell kompetanse innenfor freds- og forsoningsarbeid. Voldelig konflikt er ett av de mest alvorlige hindre mot utvikling og fattigdomsreduksjon. Fred er en viktig forutsetning for utvikling. Omvendt er utvikling en viktig forutsetning for varig og stabil fred. Uten fred vil vi mislykkes i kampen mot fattigdom.

Disse medlemmer vil også vise til at Norge var det første landet i verden som i 2002 opprettet en post for "overgangsbistand". Overgangsbistanden gjør det mulig å unngå et vakuum eller gap mellom kortsiktig humanitær bistand og langsiktig utviklingssamarbeid i første rekke i land som er i ferd med å arbeide seg ut av en voldelig konflikt. Gjennom overgangsbistanden og midler til demokratibygging, fred og forsoning kan Norge bidra til rask og målrettet innsats.

Disse medlemmer vil også støtte arbeidet som gjøres på området presse-, kultur- og informasjonsformål. I særlig grad gjelder dette den forestående feiringen av hundreårsmarkeringen for Norge som en selvstendig stat. Det er etter disse medlemmers syn av stor betydning at dette jubileet markerer Norge som en engasjert deltaker i det internasjonale samfunn. Det er videre av stor betydning at vi presenteres som et land som ser fremover og som aktivt deltar i håndteringen av dagens og morgendagens globale utfordringer.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at utenrikspolitikken må sikre norske interesser gjennom et forpliktende internasjonalt samarbeid, med sikte på internasjonal avspenning, varig fred, en friest mulig verdenshandel, og respekt for grunnleggende menneskerettigheter. Derfor ønsker disse medlemmer at Norge skal påtale brudd på grunnleggende menneskerettigheter i de internasjonale fora hvor Norge deltar.

Disse medlemmer mener at ordningen med tvungne bidrag til statlig utviklingshjelp gjennom beskatningen bidrar til å svekke den enkeltes personlige ansvarsfølelse og giverglede. Videre er det grunn til å peke på at statlig utviklingshjelp stort sett er lite effektiv og kostbar å administrere. Lederne i flere av

landene som mottar norsk utviklingshjelp kjøper våpen og luksusartikler i store mengder fremfor å sørge for mat og skolegang til folket.

Den lave levestandarden i utviklingslandene er først og fremst et resultat av landenes interne organisasjonsforhold og politiske system. Produksjonsevnen og innsatsviljen hos et folk forsvinner når folket undertrykkes av totalitære styringsformer og planøkonomi. Økonomien kan heller ikke utvikles når de fleste industriland setter en effektiv stopper for import fra utviklingslandene.

Disse medlemmer vil gi honnør til enkelte stater som har kommet seg ut av uføret ved å innføre et markedsøkonomisk system og mer frihet for den enkelte. En slik utvikling bør oppmuntres også i andre utviklingsland. I en tid der det er en klar tendens til at industriinvesteringene i utviklingslandene synker som følge av at multilaterale selskaper trekker sin aktivitet ut av det de betegner som ustabile regimer, er en demokratiutvikling essensiell.

Disse medlemmer mener at målet må være å stimulere til en effektiv jordbruksproduksjon, slik at sult forhindres og tørkekatastrofer forebygges. Dette kan best gjøres ved å innføre markedsøkonomi i disse landene.

Disse medlemmer vil støtte nød- og katastrofehjelp gjennom nasjonale og internasjonale organisasjoner som Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, norske misjonsselskaper mv. Disse medlemmer er opptatt av å understreke at katastrofehjelp er et svært viktig virkemiddel for å forebygge langvarige utfordringer økonomisk og sosialt i de rammede land og regioner. Disse medlemmer er oppmerksom på at betydelige deler av verdens befolkning lever i fattigdom og nød, men vil peke på at dette først og fremst skyldes interne kultur- og administrasjonsproblemer. Det har først og fremst dreid seg om ettpartistater som har vært styrt av en privilegert maktelite som støtter seg til de militære, politiet og et korrupt byråkrati som ofte, i alle fall indirekte, er finansiert av blant annet norske bistandsmidler.

Disse medlemmer vil videre påpeke at makteliten i storbyene i utviklingslandene har redusert prisene på landbruksvarer til et nivå som innebærer utbytting av bøndene, noe som har ført til stagnasjon i landbruket og matvarekrise. Vestlig bistand til utviklingslandenes landbruk har ført til at tradisjonelt landbruk er blitt skjøvet til side av et "moderne" landbruk som ikke harmonerer med økologi og miljø i disse landene. Vestlig bistand av landbruksprodukter på verdensmarkedet har også bidratt til å vanskeliggjøre utviklingslandenes produksjon. Disse medlemmer er skeptisk til måten ulandsgjelden har vokst på og ser at det kan være hensiktsmessig med gjeldsslette i de tilfeller hvor styremaktene er innstilt på en demokratisk utvikling i landet kombinert med en markedsstilpasning i forhold til jordbruk og industri. Disse medlemmer er opptatt av at man ikke ser på fattigdoms- og epidemiutfordringer som noe som utelukkende oppstår i utviklingsland. Russland og deler av de baltiske stater samt land som Kina har voksende problemer med sykdommer

som HIV og tuberkulose. Dette er utfordringer vi må ta hensyn til før det er for sent. Sikring av atomavfall og materiell som kan benyttes i og til fremstilling av masseødelegglesesvåpen, er et annet område disse medlemmer ønsker å prioritere.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i partiets alternative statsbudsjettforslag ønsket å opprette et utenlandsbudsjett. Disse medlemmer ønsket der å finansiere tiltak som har langtidsvirkninger og målbare resultater. Aktiviteten ville bli rettet mot tiltak innenfor sykdomsforebygging og opplysning. Dette er tiltak det foreligger gode studier om for å iverksette. I denne sammenheng er det også viktig å understreke at det er av essensiell verdi at det er en demokratiutvikling i regionene. Dette for å sikre opplysning og stabilitet og derved forebygging av videre epidemier innenfor bl.a. HIV/AIDS og malaria. Disse medlemmer viser til at for 4 år siden beregnet FN at det ville være 9,3 milliarder mennesker på jorden i 2050. På grunn av AIDS-epidemien er tallet nå redusert med 400 millioner. I løpet av 50 år vil nærmere 300 millioner dø av sykdommen. Disse medlemmer viser til at spådommen fra 2000 om en voldsom global befolkningsvekst, er revidert i de siste beregningene fra FN. Ekspertene forventer en alvorligere og mer forlenget effekt av AIDS-epidemien enn de trodde tidligere. Disse medlemmer har merket seg at de siste tallene om epidemien, presentert av UNAIDS, viser at smitteraten øker raskt i enkelte deler av verden. Disse medlemmer viser til at for de syv afrikanske lan-

dene som er hardest rammet av AIDS-epidemien, hvor over 20 pst. av befolkningen er smittet, beregner FN at befolkningsøkningen vil være liten, fra 74 millioner i 2000 til 78 millioner i 2050. En reduksjon av befolkningen er forventet i Botswana, Lesotho, Sør-Afrika og Swaziland. Disse medlemmer ser også at det er en skremmende utvikling også i Baltikum.

HIV og AIDS sprer seg like raskt i Russland, Estland, Latvia og Ukraina som i visse deler av Afrika, går det fram av en ny FN-rapport. Disse medlemmer viser videre til at også andre sykdommer er alvorlige for utviklingen i mange av verdens fattigste land. Disse medlemmer vil her også sette et søkelys på at malaria kan ha drept halvparten av alle mennesker som noen gang har levd, og at minst 300 millioner fremdeles blir syke hvert år, men nå har forskere endelig kommet frem med en lovende vaksine. I denne forbindelse er det disse medlemmer ser store muligheter for å øve forebyggende hjelp gjennom økt innsats på forskning. Disse medlemmer er riktignok klar over at det er langt igjen til en effektiv beskyttelse. Forsøk i Mosambik viste bare 30 pst. beskyttelse mot infeksjon. Disse medlemmer viser til at kampen mot malaria har begrenset malariaområdene fra 50 til 27 pst. av jordens overflate i løpet av det siste hundreåret. Likevel regner man med at halvparten av jordens befolkning vil leve i malariaområder i 2010. En million barn under 5 år dør hvert år av malaria. Disse medlemmer ønsket gjennom utenlandsbudsjettet å styrke sykdomsbekjempelse med 1 mrd. kroner.

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)		
100	Utenriksdepartementet	402 960 000
		(+17 652 000)
		(+4,6pst.)
	1 Driftsutgifter	357 115 000
		(0)
		(0pst.)
	21 Spesielle driftsutgifter	4 095 000
		(0)
		(0pst.)
	70 Erstatning av skader på utenlandske ambassader	750 000
		(0)
		(0pst.)
	71 Diverse tilskudd	41 000 000
		(+17 652 000)
		(+75,6pst.)
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	841 384 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Driftsutgifter	825 751 000
		(0)
		(0pst.)
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	15 505 000
		(0)
		(0pst.)
	70 Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	128 000
		(0)
		(0pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
102	Særavtale i utenrikstjenesten	155 343 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Driftsutgifter	155 343 000
		(0)
		(0pst.)
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon	11 133 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Driftsutgifter	11 133 000
		(0)
		(0pst.)
104	Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet	13 757 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Driftsutgifter	13 757 000
		(0)
		(0pst.)
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål	59 085 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Driftsutgifter	25 085 000
		(0)
		(0pst.)
	70 Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål	34 000 000
		(0)
		(0pst.)
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner	1 332 566 000
		(-500 000 000)
		(-27,3pst.)
	70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner	352 566 000
		(-500 000 000)
		(-58,6pst.)
	71 Finansieringsordningen under EØS-avtalen	280 000 000
		(0)
		(0pst.)
	72 Finansieringsordningen i det utvidede EØS	350 000 000
		(0)
		(0pst.)
	73 Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	350 000 000
		(0)
		(0pst.)
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen	150 000 000
		(-84 841 000)
		(-36,1pst.)
	1 Driftsutgifter	150 000 000
		(-84 841 000)
		(-36,1pst.)
141	Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	100 000 000
		(-43 527 000)
		(-30,3pst.)
	1 Driftsutgifter	100 000 000
		(-43 527 000)
		(-30,3pst.)
143	Utenriksstasjonene	436 632 000
		(0)
		(0pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
	1 Driftsutgifter	423 132 000 (0) (0pst.)
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	13 500 000 (0) (0pst.)
150	Bistand til Afrika	610 000 000 (-1 418 000 000) (-69,9pst.)
	70 Malawi	40 000 000 (-80 000 000) (-66,7pst.)
	71 Mosambik	80 000 000 (-130 000 000) (-61,9pst.)
	72 Tanzania	120 000 000 (-160 000 000) (-57,1pst.)
	73 Uganda	50 000 000 (-90 000 000) (-64,3pst.)
	74 Zambia	65 000 000 (-115 000 000) (-63,9pst.)
	78 Regionbevilgning for Afrika	235 000 000 (-843 000 000) (-78,2pst.)
	79 Tiltak i tidligere samarbeidsland	20 000 000 (0) (0pst.)
151	Bistand til Asia	189 000 000 (-415 000 000) (-68,7pst.)
	70 Bangladesh	25 000 000 (-35 000 000) (-58,3pst.)
	71 Nepal	45 000 000 (-20 000 000) (-30,8pst.)
	78 Regionbevilgning for Asia	100 000 000 (-360 000 000) (-78,3pst.)
	79 Tiltak i tidligere samarbeidsland	19 000 000 (0) (0pst.)
152	Bistand til Midtøsten	40 000 000 (-100 500 000) (-71,5pst.)
	78 Regionbevilgning for Midtøsten	40 000 000 (-100 500 000) (-71,5pst.)
153	Bistand til Mellom-Amerika	52 000 000 (-105 000 000) (-66,9pst.)
	78 Regionbevilgning for Mellom-Amerika	50 000 000 (-105 000 000) (-67,7pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
	79 Tiltak i tidligere samarbeidsland	2 000 000 (0) (0pst.)
160	Sivilt samfunn og demokratiutvikling	668 000 000 (-809 500 000) (-54,8pst.)
	1 Driftsutgifter	20 000 000 (-6 500 000) (-24,5pst.)
	50 Fredskorpset	30 000 000 (-115 000 000) (-79,3pst.)
	70 Sivilt samfunn	500 000 000 (-526 000 000) (-51,3pst.)
	71 Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid	68 000 000 (0) (0pst.)
	72 Demokratistøtte/partier	0 (-5 000 000) (-100,0pst.)
	73 Kultur	20 000 000 (-62 000 000) (-75,6pst.)
	75 Internasjonale organisasjoner og nettverk	30 000 000 (-95 000 000) (-76,0pst.)
161	Næringsutvikling	418 750 000 (0) (0pst.)
	70 Nærings- og handelstiltak	80 000 000 (0) (0pst.)
	72 Finansieringsordning for utviklingstiltak	150 000 000 (0) (0pst.)
	73 Institusjonsutvikling i utviklingsland	45 000 000 (0) (0pst.)
	75 NORFUND - tapsavsetting	143 750 000 (0) (0pst.)
162	Overgangsbistand (gap)	200 000 000 (-271 500 000) (-57,6pst.)
	70 Overgangsbistand (gap)	200 000 000 (-271 500 000) (-57,6pst.)
163	Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	1 830 000 000 (+182 948 000) (+11,1pst.)
	70 Naturkatastrofer	230 000 000 (+10 000 000) (+4,5pst.)
	71 Humanitær bistand og menneskerettigheter	1 600 000 000 (+172 948 000) (+12,1pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
164	Fred, forsoning og demokrati	803 100 000
		(-599 650 000)
		(-42,7pst.)
70	Fred, forsoning og demokratiltak	350 000 000
		(-28 400 000)
		(-7,5pst.)
71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	450 000 000
		(-571 250 000)
		(-55,9pst.)
72	Utvikling og nedrustning	3 100 000
		(0)
		(0pst.)
165	Forskning, kompetanseheving og evaluering	175 000 000
		(-225 500 000)
		(-56,3pst.)
1	Driftsutgifter	60 000 000
		(-57 500 000)
		(-48,9pst.)
70	Forskning og høyere utdanning	100 000 000
		(-168 000 000)
		(-62,7pst.)
71	Faglig samarbeid	15 000 000
		(0)
		(0pst.)
166	Tilskudd til ymse tiltak	38 000 000
		(-35 700 000)
		(-48,4pst.)
70	Ymse tilskudd	8 000 000
		(0)
		(0pst.)
71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv.	30 000 000
		(-35 700 000)
		(-54,3pst.)
167	Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	300 000 000
		(-413 991 000)
		(-58,0pst.)
21	Spesielle driftsutgifter	300 000 000
		(-413 991 000)
		(-58,0pst.)
170	FN-organisasjoner mv.	1 961 541 000
		(-1 726 420 000)
		(-46,8pst.)
70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	200 000 000
		(-523 000 000)
		(-72,3pst.)
71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	70 000 000
		(-170 000 000)
		(-70,8pst.)
72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000
		(0)
		(0pst.)
73	Verdens matvareprogram (WFP)	215 000 000
		(+10 000 000)
		(+4,9pst.)
74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000
		(0)
		(0pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
	75 FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	20 000 000 (-80 000 000) (-80,0pst.)
	76 Tilleggsmidler via FN-systemet mv.	290 000 000 (-776 200 000) (-72,8pst.)
	77 FNs aidsprogram (UNAIDS)	125 000 000 (0) (0pst.)
	78 Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	40 000 000 (-90 220 000) (-69,3pst.)
	79 Ekspertter, juniorekspertter og FNs fredskorps	20 000 000 (-27 000 000) (-57,4pst.)
	80 Bidrag til globale fond	471 541 000 (0) (0pst.)
	81 Tilskudd til internasjonal landbruksforskning	40 000 000 (-70 000 000) (-63,6pst.)
171	Multilaterale finansinstitusjoner	450 000 000 (-1 441 400 000) (-76,2pst.)
	70 Verdensbanken	200 000 000 (-530 000 000) (-72,6pst.)
	71 Regionale banker og fond	180 000 000 (-515 900 000) (-74,1pst.)
	72 Samfinansiering via finansinstitusjoner	70 000 000 (-395 500 000) (-85,0pst.)
172	Gjeldslette	353 200 000 (0) (0pst.)
	70 Gjeldslettetiltak	350 000 000 (0) (0pst.)
	71 Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben	3 200 000 (0) (0pst.)
197	Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	278 038 000 (+33 075 000) (+13,5pst.)
	70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	250 000 000 (+33 075 000) (+15,2pst.)
	76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	28 038 000 (0) (0pst.)
480	Svalbardbudsjettet	135 915 000 (0) (0pst.)
	50 Tilskudd	135 915 000 (0) (0pst.)

Kap.	Post Formål:	FrP 2005
1471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)	130 912 000
		(-10 000 000)
		(-7,1pst.)
	1 Driftsutgifter	104 779 000
		(-10 000 000)
		(-8,7pst.)
	21 Spesielle driftsutgifter	25 635 000
		(0)
		(0pst.)
	50 Stipend	498 000
		(0)
		(0pst.)
1472	Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472)	5 400 000
		(0)
		(0pst.)
	70 Tilskudd	5 400 000
		(0)
		(0pst.)
	Sum utgifter rammeområde 4	12 141 716 000
		(-7 966 854 000)
		(-39,6pst.)
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)	41 335 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Gebyrer	22 220 000
		(0)
		(0pst.)
	2 Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000
		(0)
		(0pst.)
	4 Leieinntekter	1 743 000
		(0)
		(0pst.)
	5 Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000
		(0)
		(0pst.)
4471	Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)	35 769 000
		(0)
		(0pst.)
	1 Salgs- og utleieinntekter	17 887 000
		(0)
		(0pst.)
	3 Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000
		(0)
		(0pst.)
4472	Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472)	5 400 000
		(0)
		(0pst.)
	50 Refusjon fra fondet	5 400 000
		(0)
		(0pst.)
	Sum inntekter rammeområde 4	82 504 000
		(0)
		(0pst.)
	Sum netto rammeområde 4	12 059 212 000
		(-7 966 854 000)
		(-39,8pst.)

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. S. nr. 1 (2004-2005), hvor Sosialistisk Venstreparti foreslo å øke rammeområde 4 med 100,3 mill. kroner sammenliknet med Regjeringens forslag. Disse medlemmer mener det er behov for omprioritering av ressursbruken hvis vi skal skape en tryggere og mer rettferdig verden. Den rike delen av verden bruker samlet sett nesten 20 ganger så mye på militære operasjoner som på utviklingshjelp. En kraftig reduksjon av verdens militære utgifter ville kunne frigjøre midler til økt innsats til konflikthforebygging og fred, og gi mer sikkerhet. Norge bruker nesten dobbelt så mye på Forsvaret som til bistand. Disse medlemmer viser i denne sammenheng til de kutt Sosialistisk Venstreparti foreslår i forsvarsbudsjettet. En langsiktig sikkerhetspolitikk krever ifølge disse medlemmer en systematisk satsing på konflikthforebygging og konfliktløsning på folkerettslig grunnlag. Norge bør være en pådriver internasjonalt for å få til dette.

Disse medlemmer peker på at Bush-administrasjonens alenegang i den såkalte krigen mot terror etter 11. september ikke har skapt mer sikkerhet, snarere tvert imot. Det er i denne sammenheng grunn til dyp bekymring over utviklingen i Irak etter USAs angrep. Situasjonen synes stadig mer ustabil og farlig. Det er etter disse medlemmers mening vanskelig å se for seg at utenlandsk militær tilstedeværelse danner et godt grunnlag for fred og demokrati. Det er ifølge disse medlemmer gode grunner til å mene at en folkerettsstridig krig mot Irak har bidratt til å øke rekrutteringen til terrorisme, og til å forsterke de gjensidige fiendebildene mellom den muslimske delen av verden og Vesten. Dette er en farlig utvikling. Norge bør derfor etter disse medlemmers mening arbeide for å styrke FN, folkeretten og finne alternative løsninger til krig i konfliktsituasjoner, og mener at dette også må gjenspeiles i budsjettprioriteringene. Norge som en liten stat har også en sterk egeninteresse i en FN-ledet verdensorden, og i at forholdet mellom stater reguleres etter internasjonale avtaleverk og konvensjoner. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen foreslår å styrke FN på vesentlige områder, men mener at det er rom for ytterligere bevilgninger til FN-systemet. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslo å øke bevilgningen til FN med i alt 165 mill. kroner.

Disse medlemmer er fornøyd med økningen på bistandsbudsjettet som Regjeringen har foreslått, men merker seg at Regjeringens uttalte målsetting om å øke bistanden til 1 pst. av BNI ikke er nådd. Det er etter disse medlemmers mening rom for å satse enda mer på utvikling i den fattige delen av verden. Satsingen på bistand må følges av en aktiv norsk støtte til utviklingslandenes behov for næringsutvikling og bygging av velferd på egne premisser. Dette gjelder ikke minst innenfor de internasjonale finansinstitusjonene som fremmer en liberalistisk økonomisk politikk. Disse medlemmer mener at Norge bør bruke en større del av sine rikdommer til å fremme økonomisk og sosial utvikling i de fattigste landene i verden.

Disse medlemmer viser til forslaget om opprettelse av et utviklingsfond på 1 mrd. kroner til investeringer i næringsutvikling og infrastruktur i finansinnstillingen.

Disse medlemmer viser til den israelske okkupasjonen av palestinsk land og de store økonomiske og sosiale problemene dette medfører for befolkningen. Den stadig forverrede humanitære situasjonen i de okkuperte områdene krever at også bistanden til Midtøsten økes. Oppføringen av en separasjonsmur i strid med folkeretten bidrar til å forsterke dette behovet. Disse medlemmer vil likevel understreke at konflikten ikke kan løses ved bistand, men ved at den palestinske befolkningen får kontroll over eget territorium. Det krever at muren som bygges inne på Vestbredden rives, og palestinere som har mistet jord og eiendommer som følge av dette kompenseres økonomisk. På lengre sikt må også annet okkupert og annektert land tilbakeføres fra Israel, slik at palestinerne får reelle muligheter til å bygge en egen stat. Palestinerne situasjon tjener også som motivasjon for terrororganisasjoner og bidrar til å rekruttere til disse både i og utenfor de palestinske områdene. En rettferdig fredsavtale vil derfor også være viktig som et ledd i kampen mot terror. Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader i Innst. S. nr. 47 (2004-2005) om at Norge skal gå inn for våpenembargo og andre former for sanksjoner mot Israel, og bidra til en internasjonal debatt om dette.

Disse medlemmer viser til Utenriksdepartementets handlingsplan "Plan for the Inclusion of Persons with Disabilities", som vektlegger viktigheten av å inkludere hensynet til funksjonshemmede i alt sitt arbeid. NORAD vedtok i januar 2002 retningslinjer for dette arbeidet som står i dokumentet "The inclusion of disability in Norwegian development cooperation". Retningslinjene går nærmere inn på hvordan NORAD vil integrere hensynet til funksjonshemmede i bistanden, og en av målgruppene var ansatte på de norske utenriksstasjonene i samarbeidsland. Disse medlemmer er kjent med at retningslinjene nå er evaluert av HeSo og UIO etter oppdrag av NORAD. Hovedkonklusjonen er at disse retningslinjene i liten grad er kjent og følges opp av uteadministrasjonen. Disse medlemmer mener denne situasjonen er svært uheldig, spesielt sett i lys av myndighetenes klare ønske de siste årene om å prioritere sterkere funksjonshemmede som gruppe i utviklingssamarbeidet. Disse medlemmer vil derfor understreke at uten en bevissthet om og anvendelse av disse retningslinjene i uteadministrasjonen, er det vanskelig å nå de målsettinger som er satt for denne gruppen i norsk bistandspolitik. Nødvendigheten av endringer på dette området mener disse medlemmer ytterligere aktualiseres nå som utenriksstasjonene er tiltenkt en enda viktigere rolle ved en omfattende omlegging av utviklingsforvaltningen. Utenriksstasjonene vil nå få betydelig ansvar og oppgaver delegert, slik at konkrete beslutninger knyttet til det bilaterale utviklingssamarbeidet heretter skal bli tatt nærmest mulig mottaker av norsk bistand. Disse medlemmer mener derfor at de anbefalinger som

evalueringsrapporten kommer med, bl.a. kursing av ansatte i uteadministrasjonen om hvordan man kan inkludere funksjonshemmede i et mer helhetlig perspektiv, et nærmere samarbeid med funksjonshemmedes organisasjoner og organisering av workshops med dette som tema i det enkelte samarbeidsland, er noen av de tiltakene som må følges opp for å sikre denne gruppen et rettmessig fokus i bistandsarbeidet.

Disse medlemmer ønsker å trappe opp den internasjonale miljøinnsatsen, også innenfor bistandspolitikken, og understreker behovet for konkrete og forpliktende tiltak i så henseende. Det er særlig viktig at arbeidet for biologisk mangfold og sikring av vann-

ressursene styrkes framover, og at miljøbistanden bidrar til å bevare de naturressursene som verdens fattige er avhengige av for å overleve.

Disse medlemmer viser videre til at de betydelige miljøutfordringene i nordområdene ikke kan løses uten et aktivt internasjonalt samarbeid, hvor Russland er tungt inne. Det er derfor viktig å styrke tiltak som stimulerer til dette.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at Sosialistisk Venstreparti foreslo å øke bevilgningene til atomsikkerhetstiltak og samarbeid med Russland med 50 mill. kroner i finansinnstillingen.

Sosialistisk Venstrepartis omprioriteringer innen rammen:

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1-7	H, KrF, V	SV
Utgifter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)					
100		Utenriksdepartementet			
	1	Driftsutgifter	357 115	357 115 (0)	329 115 (-28 000)
	71	Diverse tilskudd	23 348	23 348 (0)	28 348 (+5 000)
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner			
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen	280 000	235 000 (-45 000)	235 000 (-45 000)
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	350 000	325 000 (-25 000)	325 000 (-25 000)
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	350 000	325 000 (-25 000)	325 000 (-25 000)
152		Bistand til Midtøsten			
	78	Regionbevilgning for Midtøsten	140 500	140 500 (0)	160 500 (+20 000)
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling			
	70	Sivilt samfunn	1 026 000	1 026 000 (0)	1 027 000 (+1 000)
161		Næringsutvikling			
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	45 000	45 000 (0)	29 000 (-16 000)
162		Overgangsbistand (gap)			
	70	Overgangsbistand (gap)	471 500	471 500 (0)	481 500 (+10 000)
164		Fred, forsoning og demokrati			
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak	378 400	378 400 (0)	388 400 (+10 000)
170		FN-organisasjoner mv.			
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000	723 000 (0)	943 000 (+220 000)
171		Multilaterale finansinstitusjoner			
	70	Verdensbanken	730 000	730 000 (0)	580 000 (-150 000)
	71	Regionale banker og fond	695 900	695 900 (0)	595 900 (-100 000)
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak			
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	216 925	216 925 (0)	236 925 (+20 000)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tl. nr. 1-7	H, KrF, V	SV
	71	Fred og demokratiltak (ikke ODA-land)	0	0	4 000
				(0)	(+4 000)
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak	28 038	28 038	32 038
				(0)	(+4 000)
	Sum utgifter rammeområde 4		20 108 570	20 013 570	20 013 570
				(-95 000)	(-95 000)
Inntekter rammeområde 4 (i hele tusen kroner)					
	Sum inntekter rammeområde 4		82 504	82 504	82 504
				(0)	(0)
	Sum netto rammeområde 4		20 026 066	19 931 066	19 931 066
				(-95 000)	(-95 000)

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil framheve internasjonal solidaritet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter som grunnleggende verdier som Norge aktivt må arbeide for i verdenssamfunnet. Vi må bidra til å forsvare og videreutvikle forpliktende avtaler for å bekjempe fattigdom, sikre fortsatt nedrustning, en mer rettferdig verdenshandel og bedre beskyttelse av vårt globale miljø. Dette, sammen med ivaretagelse av særlige norske interesser, representerer hovedoppgavene for norsk utenrikspolitikk.

Dette medlem vil understreke betydningen av å styrke FN-systemet slik at FN-organisasjonene i større grad kan utnytte sitt potensial til å løse viktige oppgaver i verdenssamfunnet. De globale fellesproblemene blir stadig flere, men viljen til å styrke de globale samarbeidsmekanismene er ikke til stede. Den politiske energien settes i stadig større grad inn på regionale samarbeidsmekanismer og de globale blir stadig hengende mer etter. På denne bakgrunn mener dette medlem at Norge bør øke sine bidrag til FN og at det er bekymringsfullt at bistanden til multilateralt utviklingssamarbeid blir godt under 50 pst. Etter dette medlems syn bør 50 pst. være et minstenivå. Dette medlem vil øke bevilgningene til FN-institusjonene med 142,9 mill. kroner sammenlignet med Regjeringens forslag.

Dagens uforutsigbare internasjonale situasjon er preget av en kamp mot terror som primært føres med militære virkemidler. Dette medlem mener at for å bekjempe terror, må et langt bredere sett av virkemidler tas i bruk. I lys av Norges internasjonale tradisjoner må det være vår rolle å bidra til at det internasjonale samfunnet griper fatt i terrorens årsaker, og at det internasjonale samfunnets innsats for fattigdomsbekjempelse og institusjonsbygging økes betydelig. Bare slik kan fattige land selv ta opp kampen mot terrorisme. Dette medlem mener videre at det i langt sterkere grad enn tidligere er behov for å ta i bruk globale samarbeidsmekanismer gjennom FN-systemet.

Dette medlem vil understreke det avgjørende i å evne å holde fast på grunnleggende prinsipper og kjøreregler i det internasjonale samfunnet. Kampen mot terrorisme legitimerer ikke brudd på internasjonal rett.

Det må ikke kompromises på Norges tradisjonelle rolle som en av de fremste forsvarerne av multilateralisme og internasjonal rett.

Dette medlem viser til NATOs sentrale rolle og betydning i forhold til et kollektivt forsvar. Dette medlem mener det er grunn til å uttrykke skepsis over NATOs utvikling i retning av en mer offensiv kapasitet, og at det bør drøftes inngående, både nasjonalt og innad i NATO, hvilke premisser som skal ligge til grunn for anvendelse av NATOs nye utrykningsstyrke.

Dette medlem mener at utgifter til flyktninger i Norge må holdes utenfor bistandsbudsjettet.

Dette medlem mener utviklingshjelpen på sikt bør opp til 1,5 pst. av BNI, og vil utrede en ordning om å overføre deler av oljefondet til et nytt utviklingsfond hvor avkastningen skal gå til å finansiere utviklingshjelpen.

Både det multilaterale og bilaterale utviklingssamarbeidet må fortsatt baseres på konsekvent fattigdomsorientering og avbinding av bistanden. Bistand må være et middel til å hjelpe lokalbefolkningen i mottakerlandene til egen utvikling, på egne premisser. Bistanden bør mer konsekvent rettes inn mot administrasjons- og institusjonsutvikling. Dette medlem vil understreke at solide politiske og administrative institusjoner er viktig for å sikre befolkningen sosialt og økonomisk. God utnyttelse av bistanden fordrer at mottakerlandene har administrativ kapasitet til å følge opp hjelpen. FN, og spesielt FNs utviklingsfond, har et særlig ansvar for å hjelpe til med institusjonsutvikling, og arbeidet på dette feltet bør styrkes.

Dette medlem mener at satsingen for å bedre grunnutdanning for jenter og helsesituasjonen for å bekjempe HIV/AIDS er meget viktig, og er fornøyd med at disse områdene prioriteres i budsjettet for 2005.

Dette medlem vil peke på at en av de aller største utfordringene globalt er å løse gjeldskrisen utviklingslandene sliter med, og å få verdensøkonomien til å virke mer rettferdig. Gjeldslette er svært viktig for ikke å underminere andre utviklingstiltak i fattige land.

Dette medlem viser til at grensen mot Russland ikke bare er en grense mellom nasjoner, men også en

enorm kontrast i levkår og velstand. Norge har et særlig ansvar for å bidra til miljøarbeid og utvikling i våre nærområder. Dette medlem vil understreke at atomsikkerhetsarbeidet med Russland er av stor betydning for Norge, og at arbeidet må styrkes. Dette medlem øker bevilgningen til disse formålene med 25 mill. kroner sammenlignet med Regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at Norge tidligere støttet et freds- og forsoningsprosjekt på Kypros, og mener at Norge må utnytte det utenrikspolitiske handlingsrommet vi har til å bidra konstruktivt på Kypros. Dette medlem vil derfor bevilge 4,2 mill. kroner til dette prosjektet.

Dette medlem vil arbeide for at land skal beholde politiske virkemidler for å sikre kontroll over egen økonomisk og politisk utvikling. Utviklingen innen internasjonal handel undergraver mulighetene for mange land til å føre en ansvarlig nasjonal politikk.

Dette medlem vil peke på at utfallet av de videre WTO-forhandlingene er avhengig av medlemslandenes egne ønsker og strategier. WTO er i kontinuerlig endring. Norge må utnytte dette handlingsrommet for å finne fram til gode løsninger som ivaretar ønsket om å opprettholde egen matvareproduksjon. Her har Norge mulighet til å bygge allianser med andre netto matimporterende land basert på retten til å bestemme over egen matpolitikk. Dette medlem støtter en grunnposisjon i WTO-forhandlingene som innebærer avvikling av eksportstøtte samt en todeling av internstøtten til landbruket, der produksjon for innenlands forbruk behandles annerledes enn eksportrettet produksjon. Dette medlem mener det er rimelig at fattige land får benytte seg av de samme utviklingsstrategiene som Norge og andre utviklede land tidligere har brukt for å bygge opp sine velferdssamfunn. Dette medlem mener at Norge må innta en posisjon i WTO som innebærer et klarere engasjement for de fattige landene. Den overordnede målsettingen for WTO og den globale handelspolitikken må være å omfordele fra de rike til de fattige, og samtidig sørge for en verdenshandel som er økologisk bærekraftig.

Ikke alle sektorer egner seg for liberalisering. Flertallet av verdens fattigste land er først og fremst avhengig av bedre tilgang til egne hjemlige markeder. En handelsliberalisering truer ofte dette. Dette medlem mener at Norge må arbeide for at forhandlingene om en ny GATS-avtale om tjenester ikke skal bidra til å fremme privatisering av sektorer som helse og utdanning. Norge må også støtte klart opp om de fattige landenes interesser når det gjelder spørsmål om teknologi-overføring og patenter (TRIPS-avtalen). Internasjonal handel og WTO må underordnes FN og FNs overordnede mål. WTO må evaluere konsekvensene av eksisterende avtaler før nye områder inkluderes. Dette medlem mener at WTO tradisjonelt har vært preget av lukkede prosesser og manglende åpenhet. Norge må ta konkrete initiativ til å reformere systemet i mer demokratisk og åpen retning. Det bør også tas skritt for å øke åpenheten og sikre folkevalgt legitimitet nasjonalt.

Dette medlem vil understreke betydningen av at Norge aktivt fremmer sine interesser innenfor rammen av EU og EØS. EØS er blitt en "grenseløs avtale" som er uheldig for Norge. Dette medlem viser til utredninger foretatt av NUPI i 2003 som understreker at det finnes realistiske alternativer til dagens tilknytningsform, i form av bilaterale, statiske avtaler. Dette medlem anser dagens EØS-avtale som uholdbar på grunn av sitt demokratiske underskudd, og mener at en grundig debatt om å endre tilknytningsformen er høyst påkrevd. Dette medlem viser til de to nye postene vedrørende finansieringsordningen i det utvidede EØS, og at Norge har forpliktet seg til å betale om lag 1,8 mrd. kroner årlig i perioden 2004-2009. Til tross for at dette medlem finner det opplagt at Norge bidrar til utvikling i disse østeuropeiske landene, er dette medlem kritisk til denne avtalen og mener at midlene burde vært forvaltet via andre kanaler.

Dette medlem mener Norge av politiske grunner ikke burde ha deltatt med militære styrker i Irak. Dette medlem mener også at det er prinsipielt uheldig at forsvarsinnsats finansieres over bistandsbudsjettet.

Dette medlem viser til at Regjeringen vil bidra med norske soldater til skarpe krigshandlinger under EU-kommando. Dette medlem mener det er uakseptabelt og grunnlovsstridig å stille norske soldater under kommando av land i en organisasjon vi ikke er medlem av.

Dette medlem vil videre understreke betydningen av at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet betraktes som en integrert del av utenrikspolitikken. Presse-, kultur- og informasjonsarbeidet gir viktig og nødvendig norgesprofilering. Dette medlem mener en betydelig styrking av dette arbeidet er på sin plass i en tid hvor det er ønskelig å øke det utenrikskulturelle engasjementet, bidra til kunnskap om Norge i utlandet og styrke informasjonen til det norske samfunn om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Dette medlem øker bevilgningen til presse-, kultur- og informasjonsformål med 14,425 mill. kroner sammenlignet med Regjeringens forslag.

Dette medlem understreker behovet for et bredt og informert meningsmangfold og en demokratisk debatt, der fredsorganisasjonene spiller en viktig og uavhengig rolle. Dette medlem vil øke bevilgningen til fredsorganisasjonene til 2,475 mill. kroner. Dette medlem er opptatt av informasjons- og kunnskapsspredning om Europa og EU-samarbeidet gjennom frivillige organisasjoner og vil opprettholde støtten til dette arbeidet på samme nivå som i 2004. Dette medlem vil også bidra til å sikre videre drift av Rafto-stiftelsen.

4.1 Utenriksdepartementet

4.1.1 Kap. 100 Utenriksdepartementet

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge kr 385 308 000, mot kr 378 312 000 i saldert budsjett for 2004. Kapitlet dekker lønns- og driftsutgifter for

Utenriksdepartementets administrasjon under 02-området. Videre dekker det tilskuddet til enkelte forsknings- og informasjonsaktiviteter.

Budsjettforslaget innebærer en økning på kr 18 551 000 i post 1 Driftsutgifter. Denne økningen skyldes bl.a. arbeidet med innføring av biometri i visum og pass, lønnsoppgjøret og prisjustering av budsjettet.

Post 71 Diverse tilskudd som er støtte til diverse forsknings- og informasjonsformål, foreslås redusert med kr 8 903 000, herunder opplysningsarbeid for fred, og informasjon om europeisk samarbeid.

Komiteens MERKNADER

Komiteen viser til proposisjonen der det foreslås en bevilgning på kr 385 308 000 for 2005. For å kunne øke bevilgningsforslagene på andre prioriterte områder, viser komiteen til at bevilgningene på post 71 reduseres med om lag 8,9 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2004.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, foreslår å øremerke 2 mill. kroner til Stiftelsen Raftohuset. Flertallet viser i denne sammenheng til merknad i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at flertallet i utenrikskomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004) anmodet Regjeringen om å vurdere sanering av restgjelden for stiftelsen, uten at dette er etterkommet. Dette medlem viser til at Raftohuset er et viktig menneskerettighetsmiljø og møteplass for frivillige og profesjonelle krefter for menneskerettighetsarbeid. Dette medlem vil bevilge 2 mill. kroner til sanering av restgjeld for Rafto-stiftelsen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen hva angår kap. 100 post 71 Diverse tilskudd. I sitt alternative opplegg i finansinnstillingen foreslår Arbeiderpartiet å øke denne posten med totalt 11 mill. kroner, hvorav 9 mill. kroner for å styrke bevilgningen til blant annet tilskudd til organisasjoner som arbeider innenfor områdene opplysningsarbeid for freden, informasjon om europeisk samarbeid, tilskudd til nedrustningsformål og utenrikspolitisk forskning og utvikling.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere kap. 100 post 1 med 28 mill. kroner, og viser til forslag om økning av andre poster og kapitler.

Disse medlemmer mener at det folkelige engasjementet og solidaritet og fred bør oppmuntres og styrkes. Disse medlemmer viser til det betydelige arbeidet frivillige organisasjoner gjør med hensyn til opinionsdannning for fred og demokrati. Disse medlemmer viser til at det er et betydelig misforhold mellom de midler som bevilges til frivillige organisasjoner tilknyttet Forsvarsdepartementet og hva organisasjoner som arbeider med fred og nedrustning får. Disse

medlemmer vil bevilge 5 mill. kroner til kap. 100 post 71, hvorav 2 mill. kroner går til Raftohuset for sanering av gjeld.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at det er enighet om at Norge skal satse på fredsbygging. Dette medlem vil understreke behovet for et bredt og informert meningsmangfold og en demokratisk debatt, der fredsorganisasjonene spiller en sentral og uavhengig rolle. Dette medlem er uenig i at Regjeringen kutter bevilgningen til informasjonsarbeid for fred fra 2,3 mill. kroner til 850 000 kroner, og dette medlem vil støtte fredsorganisasjonenes arbeid videre ved å bevilge 2,475 mill. kroner til dette formålet. Dette medlem vil videre understreke betydningen av informasjons- og kunnskapsspredning om Europa og EU-samarbeidet gjennom frivillige organisasjoner. Dette medlem vil opprettholde støtten til dette samarbeidet på samme nivå som i 2004, og bevilger kr 8 836 000 til dette formålet på post 71 Diverse tilskudd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Innst. S. nr. 260 (2002-2003) hvor et flertall ba om at Regjeringen skulle komme tilbake med en vurdering av en norsk støtte til regelverksutvikling for dyphavsutvinning av mineraler på Cook Islands i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

Flertallet har merket seg vurderingen av spørsmålet om norsk bistand til Cook Islands, men er ikke tilfreds med Regjeringens konklusjon når det gjelder dette. Flertallet viser til at Regjeringen delvis begrunner konklusjonen med at Cook Islands er ett av seks land på OECDs liste over "ikke samarbeidsvillige stater og territorier" når det gjelder land som ikke tar tilstrekkelig del i internasjonalt samarbeid mot hvitvasking av penger. Flertallet mener Regjeringen burde ha gitt mer oppdatert informasjon om dette i St.prp. nr. 1 (2004-2005), og viser til at det pågår et arbeid fra Cook Islands side for å rydde opp i de forhold som det henvises til, og at det er en målsetting fra Cook Islands myndigheter å kunne bli tatt bort fra OECDs liste i februar 2005. Flertallet er kjent med at det siden 2001 er gjort en rekke vurderinger av Cook Islands anti-hvitvaskingsregime fra blant andre Asia Pacific Group on Money Laundering (APG) og det internasjonale Pengefondet (IMF), og viser til at deres anbefalinger nå skal være implementert.

Flertallet understreker at dette prosjektet ikke er å oppfatte som et ordinært bistandsprosjekt, men noe Norge bør bidra til fordi vi har fagmiljøer med sterk kompetanse når det gjelder rettslige, miljømessige, økonomiske og teknologiske forhold rundt utvinning av ressurser fra havbunnen og at dette er et viktig fagområde for Norge å hevde seg på internasjonalt. Det kan heller ikke utelukkes at dette kan være med å danne grunnlag for et norsk næringsengasjement i forbindelse med en eventuell framtidig utvinning av metallressursene på Cook Islands. Flertallet mener på

denne bakgrunn at Regjeringen må bidra til at prosjektet gjennomføres. Det forutsettes at spørsmålene knyttet til Cook Islands' samarbeid for bekjemping av hvitvasking er utkvittert fra Cook Islands' side innen prosjektet iverksettes.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, mener et prosjekt på Cook Islands ikke bør vurderes ut fra bistandspolitiske kriterier. Dette flertallet mener Regjeringen bør vurdere om det på andre måter kan legges til rette for norsk næringslivssatsing i dette området.

4.1.2 Kap. 101 Utenriksstasjonene

Dette kapitlet dekker særlig utgifter til lønn, drift, anskaffelser og vedlikehold ved utenriksstasjonene. Regjeringen foreslår å bevilge kr 841 744 000 for 2005, mot kr 779 588 000 i saldert budsjett for 2004. Det meste faller inn under post 1 Driftsutgifter.

Økningen i forhold til saldert budsjett i 2004 på drøyt 62 mill. kroner har sin bakgrunn i bl.a. rammeoverføringer fra flere andre departementer til finansiering av spesialutsendinger tilknyttet utenriktjenesten. En annen årsak er arbeidet med innføring av biometri.

I forbindelse med post 1 Driftsutgifter til utenriksstasjonene viser komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet til at det norske representasjonskontoret i Gaza er planlagt nedlagt. Disse medlemmer mener at det gir en uheldig signaleffekt. Gazastripen har i lang tid vært fysisk isolert og gjenstand for stadige militære aksjoner. Sett i lys av dette har den norske diplomatiske tilstedeværelsen vært av stor betydning. En nedleggelse av representasjonskontoret vil etter disse medlemmers mening kunne tolkes som om Norge trapper ned kontakten med de palestinske myndighetene i en tid hvor det er viktig å støtte opp om og styrke dialogen med den palestinske siden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har alltid vært av det syn at den norske utenriktjenesten må ha et klart fokus på å fremme det norske næringslivs interesser i utlandet. De må operere som tilretteleggere, kunnskapsbase og støttespillere, et arbeid som etter disse medlemmers syn bare blir viktigere og viktigere. I en stadig mer global konkurransesituasjon må vi erkjenne at norske bedrifter i større grad blir presset ut på den internasjonale arena, noe som ofte krever store ressurser og mye kunnskap. Da vi vet at over 90 pst. av dagens små og mellomstore bedrifter i Norge har mindre enn 20 ansatte, illustrerer dette isolert sett at det reelle behovet for ressurser og kunnskap ofte kan være vanskelig å fremskaffe. Det er i denne sammenheng avgjørende at disse får hjelp og assistanse fra utenriktjenesten. Disse medlemmer vil også understreke at de andre nordiske land har en helt annen strategi i forhold til utenriksstasjonenes rolle og er utpreget mer næringsrettete i sitt arbeid.

4.1.3 Kap. 103 Regjeringens fellesbevilgning for representasjon

Bevilgningen under dette kapitlet dekker særlig utgifter i forbindelse med offisielle besøk fra utlandet på stats- og regjeringssjefsnivå, men ikke de utgifter som dekkes av Slottet ved statsbesøk. I proposisjonen foreslås det en økning fra kr 7 145 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 11 133 000 i budsjettet for 2005. Hovedårsaken til økningen er hundreårsmarkeringen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til den foreslåtte økning på denne posten i forhold til tidligere bevilgninger, begrunnet i hundreårsmarkeringen.

Komiteen mener at med stadig større globalisering og samhandling mellom flere land, skjer løsninger på felles problemer ofte gjennom møter, der partene møtes fysisk og kan drøfte ulike forslag og løsninger.

Komiteen vil i denne forbindelse vise til tidligere merknader om at denne posten bibeholdes på et nøkternt nivå, men mener at budsjettposten kan økes for neste år med begrunnelse i hundreårsmarkeringen, uten at dette automatisk fører til at senere budsjetter legges på samme nivå.

4.1.4 Kap. 104 Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til kongefamiliens offisielle reiser til utlandet fra kr 8 525 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 13 757 000 for 2005. Dette dekker utgifter til reiser for DDMM Kongen og Dronningen, HKH Kronprinsen og HKH Kronprinsessen og prinsesse Märtha Louise.

Også denne økningen har sin bakgrunn i hundreårsmarkeringen, og den økte besøksvirksomheten som vil følge med dette.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at det i 2003 ble avlagt statsbesøk til Belgia og Brasil. Komiteen har videre merket seg at medlemmer av kongefamilien deltok ved offisielle arrangementer i Wien, Venezia, Russland og New York. Komiteen er kjent med at det for 2005 planlegges et økt antall reiser til utlandet for kongefamilien i forbindelse med hundreårsmarkeringen av unionsoppløsningen.

Komiteen ser det som positivt at kongefamilien er med på å profilere Norge internasjonalt og skape et positivt omdømme av landet vårt.

4.1.5 Kap. 115 Presse-, kultur- og informasjonsformål

I proposisjonen foreslås det å bevilge kr 59 085 000 under dette kapitlet, sammenlignet med kr 57 840 000 i saldert budsjett for 2004. Gjennom omprioriteringer vil prosjekter vedrørende hundreårsmarkeringen motta en betydelig andel av dette i 2005. Dette gjelder både utenlandsprogrammet og Utenriktjenestens egen markering. Presse-, kultur- og informasjonsarbeidet skal bidra til å øke kunnskapen om Norge og styrke Norges

omdømme i utlandet. De prioriterte geografiske satsingsområdene skal i 2005 utvides til å omfatte enkelte land i sør også. Temaene for hundreårsmarkeringens program i utlandet skal være Norges rolle innen fredsmekling og konfliktløsning, Norges forvaltning av naturressursene, og Norge som en moderne kultur- og kunnskapsnasjon.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen understreker betydningen av at presse-, kultur- og informasjonsarbeidet betraktes som en integrert del av utenrikspolitikken.

Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004) der komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, "viser til forberedelsene til hundreårsmarkeringen i 2005 og forventer at dette gir seg budsjettmessige utslag for 2005 slik at man kan gjennomføre en verdig markering". Komiteen vil peke på at bevilgningene til kap. 115 så vidt økes fra kr 57 840 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 9 085 000 i budsjettet for 2005. Komiteen samtykker i satsingen på hundreårsmarkeringen, men mener at det ikke må gå på bekostning av det øvrige presse-, kultur- og informasjonsarbeidet. Komiteen understreker at det fortsatt er ønskelig å øke det utenrikskulturelle engasjementet og kunnskapen om Norge i utlandet, samt å styrke informasjonen til det norske samfunnet om norske utenrikspolitiske og utenriksøkonomiske interesser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative opplegg i finansinnstillingen foreslår Arbeiderpartiet å øke kap. 115 post 70 Tilskudd til presse-, kultur- og informasjonsformål med 3,5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil med utgangspunkt i hundreårsmarkeringen for norsk uavhengighet og i det store uutnyttede potensialet det utenrikskulturelle engasjementet representerer, øke bevilgningen til kap. 115 med kr 14 425 000.

4.1.6 Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Dette budsjettkapitlet omfatter pliktige bidrag og kontingenter til internasjonale organisasjoner som Norge er medlem av, i tillegg til finansieringsordningene under EØS-avtalen. For 2005 foreslås det i proposisjonen å bevilge totalt kr 1 832 566 000, mot kr 1 119 093 000 i saldert budsjett for 2004. Dette utgjør en økning på kr 713 473 000.

Under post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner foreslås bevilget kr 852 566 000. Dette er kr 111 473 000 mer enn i saldert budsjett for 2004. De største økningene gjelder bidrag til FN og tilskudd til Nordisk Ministerråds virksomhet. Det fremgår av proposisjonen at Norges andel av budsjettet for Nordisk Ministerråd vil øke noe i 2005 i henhold til fordelingsnøkkelen knyttet til BNI, nærmere bestemt med om lag 29,4 mill. kroner.

En større del av den foreslåtte budsjettøkningen under kap. 116 følger av økningen under postene 71, 72 og 73, som utgjør kapitlene for finansieringsordningene under EØS-avtalen. Her foreslås det i proposisjonen en økning på til sammen kr 602 000 000.

Post 71 Finansieringsordningen under EØS-avtalen gjelder en ordning som utløp i 2003. Imidlertid vil utbetalingene fortsette å løpe utover denne dato. Dette er rettet mot sosial og økonomisk utjevning i EU, med de medlemsstater EU hadde før utvidelsen. Mottakerland var Portugal, Spania, Hellas og Irland. Det foreslås i proposisjonen å bevilge kr 280 000 000 til denne posten.

I forbindelse med utvidelsen av EØS-avtalen etter at ti nye land ble medlemmer av EU, ble to nye finansieringsordninger etablert. Begge ordningene har som formål å bidra til reduksjon av de økonomiske og sosiale forskjeller i det utvidede EØS. Disse finansieringsordningene vil også være viktige for å styrke de bilaterale forbindelsene mellom Norge og mottakerlandene.

Post 72 Finansieringsordningen i det utvidede EØS er den multilaterale ordningen, hvor mottakerne vil være EUs ti nye medlemsstater, i tillegg til Spania, Portugal og Hellas.

I proposisjonen utgjør post 73 Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS den bilaterale norske ordningen. Her er det bare EUs nye medlemsstater som kan motta støtte. Formålene det kan ytes støtte til er de samme som under den multilaterale ordningen, men enkelte andre formål kan også tilgodeses, som for eksempel støtte til gjennomføring av Schengen-samarbeidet.

For de to nye finansieringsordningene som ble etablert i tilknytning til utvidelse av EØS-avtalen, ble det opprettet et kontor for forvaltning av ordningene.

I proposisjonen foreslår Regjeringen å bevilge kr 350 000 000 til hver av de to ordningene under postene 72 og 73. Det foreslås videre at Utenriksdepartementet gis tilsagnsfullmakt på kr 960 000 000 under hver av de to postene, jf. forslag til romertallsvedtak.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet innebærer en reduksjon på dette kapitlet på totalt 95 mill. kroner.

Komiteen viser til at det er lagt opp til at norske aktører, herunder også norske frivillige organisasjoner, kan delta i den norske finansieringsordningen i det utvidede EØS, jf. post 73. Komiteen ber Regjeringen vurdere hvordan man ytterligere kan legge til rette for økt deltakelse fra frivillige organisasjoner i finansieringsordningene i det utvidede EØS.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at EØS-finansieringsordningen, både den bilaterale ordningen og EFTA-ordningen, mot de nye medlemslandene i Sentral- og Øst-Europa innebærer at Norge skal betale ca. 1,9 mrd. kroner pr. år i en femårsperiode fra mai 2004 til april 2009. Flertallet har merket seg at mid-

lene er basert på mottakerstyring og det enkelte lands prioriteringer. Flertallet mener norsk næringsliv kan spille en betydelig rolle i de omstillingsprosesser som de nye medlemslandene nå er inne i. Norsk næringsliv kan, etter flertallets mening, sammen med myndigheter og andre aktører bidra til en bærekraftig nærings- og regionalutvikling i de nye medlemslandene.

Flertallet ser et samspill mellom norsk næringsliv og andre aktører både i Norge og i mottakerlandene som viktig for å få innpass i de nye medlemslandene. Flertallet er av den oppfatning at dette krever nettverk og ulike samarbeidsfora. Flertallet mener at det bør vurderes å opprette en øremerket tilskuddsordning, og ber Regjeringen komme tilbake til dette i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2005.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til postene vedrørende finansieringsordningen i det utvidede EØS, og at Norge har forpliktet seg til å betale om lag 1,8 mrd. kroner årlig i perioden 2004-2009. Til tross for at dette medlem finner det opplagt at Norge bidrar til utvikling i disse østeuropeiske landene, er dette medlem kritisk til denne avtalen og mener at midlene burde vært forvaltet via andre kanaler. Dette medlem vil peke på at erfaringsmessig har bare deler av det bevilgede beløp kommet til utbetaling innenfor det aktuelle budsjettåret, og at det i praksis har vært en overbudsjettering på området. Dette medlem foretar på den bakgrunn et kutt i finansieringsordningene.

4.1.7 Kap. 141 Direktoratet for utviklings-samarbeid (NORAD)

Under dette kapitlet vil bevilgningen for 2005 i henhold til proposisjonen være mindre enn i saldert budsjett for 2004. Dette skyldes omorganiseringen av utviklingsadministrasjonen. Det foreslås bevilget kr 143 527 000, sammenlignet med kr 147 527 000 i saldert budsjett for 2004.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at NORAD er omorganisert i 2004, og merker seg at direktoratet har i oppgave å bistå Utenriksdepartementet og utenriksstasjonene med faglige råd, kvalitetssikring og dokumentasjon av resultater. Komiteen merker seg videre at utgiftene til administrasjon av utviklingshjelpen i 2003 utgjorde 4,5 pst. av de samlede bistandsutbetalingene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti er kritisk til omorganiseringen av bistandsforvaltningen og den nye arbeidsdelingen mellom NORAD og Utenriksdepartementet, og ber om at denne reformen evalueres.

4.1.8 Kap. 143 Utenriksstasjonene

Dette kapitlet dekker 03-områdets andel av lønns- og driftsutgiftene ved utenriksstasjonene. Det foreslås

bevilget kr 436 632 000, mot kr 378 532 000 i saldert budsjett for 2004. Økningen på 58,1 mill. kroner har sammenheng med virkningene gjennom et fullt år av omorganiseringen av utviklingsadministrasjonen som ble iverksatt i 2004, der utenriksstasjonene ble styrket.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen merker seg at bevilgningsøkningen er en konsekvens av omlegging og modernisering av utviklingsforvaltningen.

4.1.9 Kap. 150 Bistand til Afrika

Det foreslås bevilget kr 2 028 000 000, mot kr 1 853 000 000 i saldert budsjett for 2004.

Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Afrika, samt regionbevilgning for Afrika. Støtten til hovedsamarbeidslandene over landrammene vil i hovedsak bli brukt til å støtte myndighetenes gjennomføring av deres fattigdomsplaner. Samarbeidet i det enkelte land vil bli konsentrert om færre sektorer, og en økende andel vil bli gitt som budsjett- og sektorstøtte.

Bevilgningsforslaget innebærer en opptrapping av landrammen for hovedsamarbeidslandene Malawi, Tanzania og Zambia, mens rammen blir uforandret for Mosambik og Uganda. Styresett vil fortsatt være et hovedtema. Økningen i støtten til landrammene for Malawi, Tanzania og Zambia vil gå til økt satsning på landbruk, utdanning, HIV/AIDS og oppfølging av Johannesburg-konferansen om bærekraftig utvikling.

Bevilgningsforslaget innebærer økning av regionbevilgningen. Denne foreslås benyttet til samarbeid med hovedsamarbeidslandene og samarbeidslandene Angola, Etiopia, Eritrea, Kenya, Madagaskar, Mali, Nigeria og Sør-Afrika, samt regionalt samarbeid. Økningen vil bli brukt til utdanning, landbruk og tiltak for oppfølging av Johannesburg-konferansen, samt støtte til frie media. En betydelig del av regionbevilgningen vil bli brukt til samarbeid med myndighetene om gjennomføring av deres fattigdomsplaner, men samarbeid med andre aktører vil også spille en viktig rolle.

Som ledd i moderniseringsprosessen er det foretatt en klarere grensedragning mellom støtten til norske organisasjoner over regionbevilgningen og støtte til disse organisasjonene over kap. 160 post 70 Sivilt samfunn. Tiltak for totalt 80 mill. kroner som i 2004 ble finansiert over regionbevilgningen, vil i 2005 bli finansiert over kap. 160 post 70.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen har merket seg at Afrika er den regionen i verden som står dårligst rustet til å nå tusenårsmålene, og at dette i stor grad henger sammen med krig og konflikt, dårlig styresett, svak økonomisk utvikling og utbredelsen av AIDS. Komiteen peker på at Afrika er det kontinentet der bistand er viktigst som finansieringskilde, og komiteen ser det som bekymringsfullt at verdens bistand til Afrika har sunket de siste årene.

Komiteen viser til at økt samarbeid og etableringen av mer handlekraftige regionale institusjoner, fremskritt når det gjelder konfliktløsning og konsolidering av demokratiske regimer, også gir grunn til håp. Komiteen viser i den forbindelse til at andelen fattige er synkende, selv om antallet stiger.

Komiteen ser det som svært positivt at flertallet av de afrikanske landene ligger an til å nå tusenårsmålene om likestilling i grunnutdanning. Komiteen har merket seg at en tredjedel av landene kan oppnå målet om universell grunnutdanning, samt at nesten halvparten kan klare å halvere sulten innen 2015. Komiteen er glad for at tilgangen til rent vann er bedret i en rekke områder, men ser med uro på at barnedødeligheten og mødredødeligheten ikke er redusert. Komiteen ser med bekymring på at halvparten av Afrikas befolkning fortsatt lever på under 1 dollar om dagen, og komiteen har merket seg at det synes nødvendig med en vesentlig forbedring av den økonomiske utviklingen i regionen for at målet om å halvere andelen fattige innen 2015 skal nås.

Komiteen støtter Regjeringen i prioriteringen av styresett som et hovedtema i utviklingssamarbeidet med Afrika, og at demokrati, menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon må stå sentralt. Komiteen viser også til viktigheten av økt satsing på landbruk, utdanning, HIV/AIDS og oppfølging av Johannesburg-konferansen om bærekraftig utvikling. Komiteen har merket seg at fredsbygging og konflikthåndtering fortsatt vil være sentralt i samarbeidet med de enkelte land og regionale organisasjoner. Komiteen er positiv til at Norge i større grad kan bidra med våre erfaringer når det gjelder forvaltning av oljeressurser og oljeinntekter på en måte som kommer befolkningen til gode.

Komiteen ser med uro på at den politiske utviklingen i Uganda ser ut til å ha stanset noe opp, og at det rapporteres om brudd på menneskerettigheter og økning i forsvarsutgiftene. Komiteen støtter Regjeringen i synet på at en løsning på konflikten i Nord-Uganda er en forutsetning for fattigdomsbekjempelse og videreutvikling av demokrati i Uganda.

Komiteen ser med bekymring på situasjonen i Eritrea og Etiopia og den uavklarte fredsprosessen. Komiteen støtter Regjeringens fokus på hovedsøylene fred, forsoning og stabilitet, samt demokrati, menneskerettigheter og godt styresett i disse landene.

Komiteen viser til at Etiopia sammen med Malawi vil være pilotland for økt innsats innen landbrukssektoren. Komiteen mener at utviklingen av landbruket er av svært stor betydning i Afrika, og ser positivt på en satsning på økt produksjon både med tanke på internt konsum og til eksport.

Komiteen viser til at Kenya og Madagaskar ble innlemmet som nye samarbeidsland i 2004. Komiteen ser svært positivt på arbeidet som er påbegynt i forhold til bekjempelse av korrupsjon og utviklingen av velfungerende rettsstater i disse landene. Komiteen er glad for at giverharmonisering nå har blitt satt høyt på dagsordenen i Kenya, og støtter Regjeringens arbeid med å bidra til giverkoordinering også på Madagaskar.

4.1.10 Kap. 151 Bistand til Asia

Under dette kapitlet foreslås bevilget kr 604 000 000, mot kr 524 000 000 i saldert budsjett for 2004.

Kapitlet dekker finansiering av bistanden til hovedsamarbeidslandene i Asia, i tillegg til regionbevilgning for Asia. Tilskudd over kapitlet kanaliseres gjennom multilaterale organisasjoner, næringsliv, frivillige organisasjoner og statlige myndigheter. Det signaliseres fortsatt økt støtte til utdanning som særlig skal bidra til å fremme likestilling mellom jenter og gutter, samt mellom ulike sosiale grupper. En vil legge økt vekt på arbeidet mot handel med barn og kvinner.

Bevilgningsforslaget innebærer at landrammene for hovedsamarbeidslandene Nepal og Bangladesh blir uforandret, mens det foreslås en økning av regionbevilgningen. Denne omfatter støtte til de to hovedsamarbeidslandene, samt samarbeidslandene Afghanistan, Indonesia, Kina, Pakistan, Sri Lanka, Vietnam og Øst-Timor. Dessuten gis det støtte til regionalt samarbeid. Økningen vil blant annet bli brukt til utdanning og tiltak for oppfølging av Johannesburgkonferansen, og for å fremme frie medier. En del av økningen skyldes også at en større del av støtten til Afghanistan vil finansieres over regionbevilgningen fremfor over bevilgningen til overgangs bistand (kap.162 post 70).

Tiltak for totalt 8 mill. kroner som i 2004 ble finansiert over regionbevilgningen vil i 2005 bli finansiert over kap. 160 post 70 Sivilt samfunn.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til de store variasjonene i økonomisk utvikling og sosial utjevning i regionen som helhet og til de mange politiske og militære konfliktene som preger Asia. Komiteen har merket seg at landrammene for hovedsamarbeidslandene Nepal og Bangladesh er uforandret, og at regionbevilgningen økes. Det vises videre til at støtte til utdanning, godt styresett og menneskerettigheter, samt næringsutvikling og oppfølging av forpliktelsene fra Johannesburg-konferansen når det gjelder energi og miljø er vektlagt. Komiteen støtter disse prioriteringene og en økt innsats mot handel med barn og kvinner.

Komiteen understreker betydningen av politiske løsninger på dyptgripende konflikter i regionen som står i veien for utvikling og demokrati innad i de enkelte land, og for nedrustning og fred mellom stater. I denne sammenheng er det naturlig å vie særlig oppmerksomhet til de områder hvor Norge har et særlig ansvar gjennom aktiv deltakelse i fredsbygging og utvikling. Komiteen vil trekke fram norske bidrag i Afghanistan og Sri Lanka spesielt.

Komiteen viser til at Afghanistan fikk status som hovedsamarbeidsland i 2004, og at dette samarbeidet konsentreres om fattigdomsbekjempelse, nasjonsbygging og utvikling av stabil styreform basert på demokrati og menneskerettigheter. Komiteen mener at det er uhyre viktig å bygge opp alternative næringsveier og inntektskilder til den stadig voksende opiumsproduksjonen.

Menneskerettighetene i Afghanistan lider under mangelen på stabilitet i landet, og jenter og kvinner er

særlig utsatt. Komiteen viser til Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004), hvor en samlet komité understreket at støtten til Afghanistan særlig må innrettes mot å styrke kvinnes situasjon. Komiteen er enig i at en økende andel av støtten til Afghanistan skal gå over regionbevilgningen, som et ledd i en langsiktig bistand til gjenoppbygging av landet.

Komiteen merker seg at støtten til Sri Lanka er økt og er konsentrert om fredsbygging og næringsutvikling. Komiteen støtter et fortsatt norsk engasjement i arbeidet med fredsprosessen, og ser positivt på de norske bidragene til bygging av infrastruktur, tiltak innen energi og fiskeri, samt tilrettelegging for økt turisme, herunder økoturisme.

4.1.11 Kap. 152 Bistand til Midtøsten

Under dette kapitlet foreslås bevilget kr 140 500 000. Dette er det samme beløp som i saldert budsjett for 2004.

Regionbevilgningen for Midtøsten foreslås i hovedsak benyttet til tiltak innen det palestinske området. Bevilgningen kan i tillegg benyttes til tiltak i regionen som kan bidra til å styrke fredsbestrebelsene, og tiltak som kan bidra til å fremme reform, demokrati og dialog med land i Midtøsten. Behovet for fleksibilitet og aktiv tilpasning til utviklingen i regionen understrekes. Det er tett samordning mellom bruken av regionbevilgningen for Midtøsten og midler kanalisert over kap. 163 Humanitær bistand og menneskerettigheter, og kap. 164 Fred, forsoning og demokrati.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener den historiske og politiske begrunnelsen for bistanden til Midtøsten fortsatt er til stede. Målet er å støtte fredsbestrebelsene mellom Israel og palestinerne. Virkemiddelet er å bringe partene tilbake til forhandlingsbordet, men også å bidra til sikkerhetsmessig, sosial og økonomisk utvikling i området.

Komiteen erkjenner at regionen for tiden er inne i en situasjon som kan utvikles til ustabilitet, men som også kan gi mulighet for nye initiativ og forhandlinger. Det er derfor viktig at bevilgningene kan brukes på en fleksibel måte, - liksom det fortsatt er nødvendig å se på regionbevilgningen i sammenheng med midler bevilget over budsjettposten for humanitær bistand, menneskerettigheter, demokrati og fredsbygging.

Komiteen støtter Regjeringens forslag til regionale tiltak som bevilgningen for 2005 planlegges brukt til.

Komiteen er kjent med innholdet i evalueringsrapporten om Utenriksdepartementets støtte til regionale prosjekter innen vannsektoren fra 2003, og tar til orientering at de anbefalte endringene i departementets engasjement er i ferd med å bli gjennomført.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, mener Norge i givrelandssammenheng bør søke å bringe klarhet i spørsmålet om bistandsmidler og påstått skjulte formuer blant pales-

tinske ledere. Det er viktig at Den palestinske selvstyremyndighet (PA) utviser den nødvendige åpenhet i forvaltningen av midlene. Flertallet mener det må være et selvsagt mål å sørge for at midlene kommer det palestinske folket til gode.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet etterlyser en prinsipiell diskusjon av Domstolen i Haag sin behandling av separasjonsmuren som Israel bygger, og hvilke konsekvenser det får for den norske bistandsinnsatsen i området.

Disse medlemmer foreslår å øke regionbevilgningen til Midtøsten med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti synes det er positivt at bistanden til Asia, Afrika og Mellom-Amerika økes. Disse medlemmer vil i tillegg understreke behovet for økte regionbevilgninger også til Midtøsten under kap. 152 post 78 Regionalbevilgning for Midtøsten, som dekker bistand til de palestinske områdene. Disse medlemmer viser til at situasjonen for palestinerne er stadig under forverring, og det er få utsikter til bedring. Den israelske okkupasjonen, byggingen av muren, militære aksjoner mot palestinske mål og stengte grenser er til hinder for fred og utvikling. Rundt 60 pst. av den palestinske befolkningen lever under fattigdomsgrensa, og økonomien er i krise. Selv om de grunnleggende problemene ikke løses gjennom bistand, er det etter disse medlemmers mening viktig å avhjelpe palestinerne situasjon med økt bistand. Disse medlemmer vil derfor påpeke at en varig forbedring imidlertid ikke er mulig uten at den israelske okkupasjonen opphører og man får på plass en rettfærdig fredsavtale med Israel. Denne må også omfatte fordelingen av vannressurser. Israel legger i dag beslag på stadig mer av vannkildene på Vestbredden, hvilket bidrar til ytterligere utarming av den palestinske befolkningen.

4.1.12 Kap. 153 Bistand til Mellom-Amerika

Under dette kapitlet foreslås bevilget kr 157 000 000, mot kr 137 000 000 i saldert budsjett for 2004.

Ifølge proposisjonen skal bevilgningen benyttes til samarbeid med Guatemala og Nicaragua, og til regionalt samarbeid, der også karibiske land kan inngå. Økningen i støtten vil blant annet bli brukt til økt satsing på bærekraftig bruk av naturressurser som ledd i oppfølgingen av Johannesburgkonferansen, samt eventuelt budsjettstøtte til Nicaragua.

Tiltak for totalt 10 mill. kroner som i 2004 ble finansiert over denne posten, vil i 2005 bli finansiert over kap. 160 post 70 Sivilt samfunn.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Mellom-Amerika fortsatt står overfor store utfordringer i kampen mot fattigdom og konsolidering av fred og demokrati. Komiteen er kjent med at mulighetene for at Mellom-Amerika skal oppnå fremskritt først og fremst avhenger av en mer

rettferdig fordeling av ressurser, økonomisk vekst og integrering av marginaliserte grupper i økonomiske og politiske prosesser.

Komiteen har med glede merket seg at Guatemala nå ser ut til å være inne i en mer positiv utvikling. Komiteen ser svært positivt på at den nye regjeringen har gått inn for en reaktivering av fredsavtalene, skåret ned på de militære styrkene og i større grad tatt opp kampen mot korrupsjon. Komiteen viser imidlertid til at landet står foran store utfordringer. Komiteen har merket seg at fattigdomsproblemet i Guatemala fremfor alt er av fordelingsmessig art, og komiteen er spesielt bekymret for det store konflikt-potensialet som ligger i den skjeve fordelingen av ressurser. Komiteen støtter Regjeringens fokus på styrking av rettsstaten, demokratiseringsprosessen og urfolks rettigheter. Komiteen er også positiv til støtten til jordregistrering, noe som er relevant både i forhold til styresett og ressursforvaltning.

Komiteen har merket seg at den økonomiske veksten i Nicaragua på 2,3 pst. ikke er høy nok til å holde tritt med befolkningsveksten, og at landet opplever en nedgang i BNP per capita. Komiteen ser med bekymring på at utsiktene til å nå tusenårsmålene i Nicaragua derfor synes små. Komiteen mener det er svært positivt at Nicaragua gjennom HIPC nå får ettergitt mer enn 80 pst. av utenlandsgjelden. Komiteen har også merket seg store fremskritt i kampen mot korrupsjon. Komiteen støtter fortsatt støtten til korrupsjonsbekjempelse, demokratiutvikling og aktører som arbeider for menneskerettigheter.

Komiteen er kjent med at den enorme biologiske rikdommen i Mellom-Amerika er truet av økologisk uforsvarlig landbruk. Komiteen deler Regjeringens syn på at varige løsninger på fattigdomsproblemet i regionen i stor grad avhenger av en effektiv og bærekraftig utnyttelse av naturressursene. Komiteen er kjent med at en evaluering nylig viste at norsk bistand har bidratt til økt diversifisering, økt bevissthet om verdien av å bevare skogen, økt inntekt blant bønder og økt integrering av kvinner i økonomisk virksomhet. Komiteen ser derfor svært positivt på fortsatt støtte til bærekraftig landbruk og skogsdrift i utsatte områder i regionen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det gjennom årene har vært gitt et vesentlig bidrag til å utvikle Nicaraguas fattigste region, Atlanterhavsregionen. Dette vil fortsatt være en ambisjon, særlig med henblikk på kompetanseoppbygging innen regionenes eget universitetssystem som kan understøtte de generelle målene i norsk bistand overfor landet. Dette innebærer fokus på naturressursforvaltning spesielt med tanke på fiskeri og skogbruk, og menneskerettigheter spesielt med tanke på urfolksrettigheter.

4.1.13 Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling

Under dette kapitlet foreslår Regjeringen å bevilge kr 1 477 500 000, mot kr 1 322 500 000 i saldert bud-

sjett for 2004. Dette innebærer en økning på 155 mill. kroner.

Kap. 160 dekker bevilgninger til norske frivillige organisasjoners langsiktige utviklingsarbeid, tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, Fredskorpset, demokratistøtte via politiske partier, kulturtiltak og støtte til internasjonale ikke-statlige og flerstatlige organisasjoner. Det dekker også Utenriksdepartementets og NORADs informasjonsvirksomhet om utviklingssamarbeidet, inkludert en kampanje om tusenårsmålene. Støtteordningene tar i første rekke sikte på å styrke det sivile samfunn for å skape mer åpne og demokratiske samfunn, og for å bidra til å nå nasjonale og internasjonale utviklingsmål. Det er videre et overordnet mål å bidra til å fremme gjensidig forståelse og samarbeid mellom aktører i sivilt samfunn i Norge og i utviklingsland. Midlene under post 70 Sivilt samfunn brukes også til å sikre tilgang til grunnleggende sosiale tjenester, særlig innen utdanning og helse, og til å fremme rettighetene til utsatte grupper som urfolk, funksjonshemmede, barn og kvinner.

Støtten under post 50 Fredskorpset økes med 10 mill. kroner. Dette er i samsvar med den intensjon om moderat vekst i 2005 som ble uttrykt i St.prp. nr. 1 (2003-2004).

Bevilgningene post 70 Sivilt samfunn har som hovedformål å støtte norske frivillige organisasjoners langsiktige utviklingssamarbeid. Det fremgår av proposisjonen at det er en målsetting å samle mest mulig av denne støtten over dette kapitlet. Slik støtte har i de senere årene blitt finansiert over mange ulike budsjettkapitler på statsbudsjettet. I forslaget til budsjett for 2005 økes bevilgningen med 123 mill. kroner bl.a. for å finansiere søknadsbaserte tiltak som i dag blir finansiert over regionbevilgningene. Det fremgår av proposisjonen at Regjeringens mål om at minst 40 pst. av norsk bistand skal gå til de minst utviklede landene, også gjelder støtten gjennom de frivillige organisasjonene.

I tråd med ønsket om å behandle de bistandsrettede frivillige organisasjonene under ett, ønsker Utenriksdepartementet at tilskudd til deres informasjonsvirksomhet blir en integrert del av samarbeidsavtalene de har med NORAD over kap. 160 post 70 Sivilt samfunn. Proposisjonen varsler at den budsjettmessige omfordelingen som følge av dette vil bli foretatt i løpet av 2005, og at det vil få konsekvenser for fordelingen mellom postene 70 og 71 under dette kapitlet.

I proposisjonen foreslås det en reduksjon på 5 mill. kroner under post 72 Demokratistøtte/partier. I fjorårets budsjett ble støtte til frie medier finansiert over denne posten, mens denne type støtte i budsjettforslaget for 2005 vil bli omfattet av regionbevilgningene under programkategori 03.10.

Post 75 Internasjonale organisasjoner og nettverk foreslås økt med 15 mill. kroner i 2005 sammenlignet med saldert budsjett for 2004. Det forutsettes at støtten skal gis til organisasjoner og nettverk innenfor prioriterte samarbeidsområder hvor det er få andre alternative kanaler, og hvor internasjonal innsats er viktig.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til målsettingen om styrking av det sivile samfunn i retning av mer demokrati og åpenhet, samt å fremme dialog og samarbeid mellom sivile aktører i Norge og i utviklingsland.

Komiteen slutter seg til beskrivelsen av sivile organisasjoners betydning for økt forståelse for situasjonen i utviklingsland, og dermed viktigheten av å støtte opp om og stimulere dette arbeidet.

Komiteen viser til endringen i arbeidsfordeling mellom NORAD og Utenriksdepartementet som følge av en igangsatt reform. Komiteen viser til Regjeringens planer om å evaluere reformen i løpet av neste stortingsperiode.

Komiteen viser til målsetningene om medvirkning til varige bedringer i økonomiske, sosiale og politiske kår i utviklingsland og mellom organisasjoner og institusjoner i Norge og utviklingsland og mellom organisasjoner og institusjoner i utviklingsland. Komiteen ser positivt på etableringen av Fredskorpset Ung og Fredskorpset senior, programmer som retter seg mot bestemte aldersklasser.

Komiteen viser til at Plan Norge er en bistandsorganisasjon som har bred støtte og stor aktivitet. Komiteen legger til grunn at de norske bistandsorganisasjonene skal behandles likt ut fra gjeldende bistandsfaglige kriterier, og at målet er å få en samarbeidsavtale mellom myndighetene og Plan. Komiteen mener eksisterende nivå på støtten til Plan er for lav og at en opptrapping er ønskelig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at bondeorganisasjoner, organisasjoner for urfolk, kvinneorganisasjoner og andre organisasjoner som organiserer fattige på landsbygda i utviklingsland, og organisasjoner som arbeider med utvikling og bistand, spiller viktige roller i arbeidet mot sult og fattigdom og for en bærekraftig utvikling. Støtte til internasjonale organisasjoner og nettverk som arbeider med landbruk er viktig. Disse medlemmer ber på den bakgrunn om at matsikkerhet/landbruk føyes til i oversikten over prioriterte tema for organisasjoner og nettverk som kan få støtte.

Under post 70 Sivilt samfunn viser komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti til at Norge bevilger penger til bevaring av regnskogen både gjennom Regnskogsfondet og gjennom organisasjonen til Tropisk Tømmer, ITTO. Regnskogfondet arbeider for å redde regnskogen gjennom samarbeid med folk i land med viktige regnskogområder, og gjennom informasjonsarbeid om regnskog i Norge.

Disse medlemmer viser til regnskogens betydning for det globale miljø, og til trusselen disse naturressursene har. Hvert år forsvinner det regnskog tilsvarende halvparten av Norges areal. Regnskogen inneholder svært mange plante- og dyrearter. Kommerisiell tømmerhogst er den viktigste årsaken til at regnskog og andre tropiske skoger ødelegges, og mye av hogsten er ulovlig. Parkett, garasjeporter og hagem-

øbler i tropiske treslag som selges på det norske markedet, er bidrag til dette. Dette taler ifølge disse medlemmer til fordel for å styrke Regnskogfondets arbeid.

Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn å øke bevilgningen til Regnskogfondet med 1 mill. kroner på kap. 160 post 70.

4.1.14 *Kap. 161 Næringsutvikling*

Det foreslås bevilget kr 760 000 000 i budsjett for 2005 under kap. 161 Næringsutvikling, mot kr 747 000 000 i saldert budsjett for 2004.

Midlene under dette kapitlet skal benyttes til næringsutvikling, handel og investeringer. Virkemidlene utgjør et supplement til støtte for samme formål som gis gjennom multilaterale organisasjoner, det langsiktige stat-til-stat-samarbeidet og frivillige organisasjoner.

Det er foretatt landvise gjennomganger vedrørende næringsutvikling i norske hovedsamarbeidsland og enkelte samarbeidsland. I samsvar med disse gjennomgangene foreslås det i proposisjonen en økning på 3 mill. kroner i bevilgningen under post 70 Nærings- og handelstiltak, og post 73 Institusjonsutvikling i utviklingsland foreslås økt med 10 mill. kroner.

Postene under kap. 161 Næringsutvikling er avbundet, med unntak av tre konsulentfond som blir finansiert under post 72 Finansieringsordning for utviklingstiltak.

For mange næringslivstiltak vil det gjerne gå flere år fra søknad til siste utbetaling av støtte er foretatt. Dessuten vil ikke alle tilsagn komme til utbetaling fordi bedriftene ikke vinner i anbudskonkurransene. Under post 70, 72 og 73 i kap. 161 Næringsutvikling foreslås det på denne bakgrunn at Utenriksdepartementet gis tilsagnsfullmakter innenfor totalrammer på henholdsvis 50 mill. kroner, 500 mill. kroner og 80 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Støtten til Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland, NORFUND, foreslås opprettholdt på samme nivå i 2005 som i saldert budsjett for 2004.

NORFUND samarbeider med sin britiske søsterorganisasjon og med Statkraft for å utnytte deres kompetanse og nettverk. Hensikten er å kunne foreta flere bærekraftige investeringer i utviklingsland. NORFUNDs eierandeler i deres fondsforvaltnings- og investeringsselskaper har vært gjenstand for merknader fra Riksrevisjonen, og har vært drøftet i Stortinget. I proposisjonen varsler Regjeringen at NORFUNDs instruks vil bli gjennomgått, og at Stortinget vil bli orientert på passende måte.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vektlegger resultatene fra de landvise gjennomgangene av næringsutvikling i norske hovedsamarbeids- og samarbeidsland, som viser viktigheten av å styrke institusjonelle rammebetingelser og infrastruktur. Dette gjelder særlig for småbedrifter.

Komiteen imøteser erfaringene med den nyopprettede begrensede anbudsgarantiordningen for å sti-

mulere til mer aktiv deltakelse fra norske bedrifter. Komiteen registrerer også med interesse at det ikke er foretatt noen utbetaling under garantiordningen for tap som skyldes kvalitetsmangler og for sen levering ved import til Norge fra utviklingsland.

Komiteen er kjent med at OECDs utviklingskomité har fastsatt gaveelementet i en blandet kreditt til minimum 25 pst. av kreditten, men er også innforstått med at en fra norsk side praktiserer at gaveelementet i ubundne kreditter skal være på samme nivå som for de tidligere bundne kredittene og utgjøre minimum 50 pst. i de minst utviklede landene og 35 pst. i øvrige utviklingsland.

Når rammen for GIEKs garantiordning for eksport til og investeringer i utviklingsland er nær full utnyttelse innen sin finansieringsramme, støtter komiteen Regjeringens videre arbeid med å finne langsiktige løsninger for særordningens finansieringsbehov.

Komiteen er tilfreds med utviklingen av NORFUND, men imøteser også at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med egen orientering om Riksrevisjonens merknader i Dokument nr. 3:2 (2003-2004), jf. Innst. S. nr. 135 (2003-2004).

NORFUND vil ennå måtte tilføres årlig kapital inntil driften kan finansierers av løpende kapitalinntekter og avkastninger på investeringer. Komiteen er enig i at fondet styrker sin MUL-profil, men også at en videre utvikler risikoprofilen. I den sammenheng er komiteen også opptatt av at Norge bidrar til videreutvikling av risikofinansiering som et virkemiddel for effektiv fattigdomsreduksjon, blant annet ved å tilpasse støtteordningene til næringslivet med sikte på å gjøre disse mer egnet til å nå de aller fattigste. Mikrofinansordninger er interessante eksempler på dette.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere kap. 161 post 73 med 16 mill. kroner, og viser til forslag om økning av andre poster og kapitler.

4.1.15 Kap. 162 Overgangsbistand (gap)

Regjeringen foreslår å bevilge kr 471 500 000 til overgangsbistand under kap. 162. I saldert budsjett for 2004 var beløpet kr 450 000 000. Bevilgningens formål er å bidra til fredsbygging og utvikling i land som søker å arbeide seg ut av dyptgående voldelige konflikter. Den er ment å skulle bygge bro mellom humanitær bistand og mer langsiktig utviklingssamarbeid. I 2005 vil særlig Sudan, DR Kongo og de øvrige land rundt de store sjøer i Sentral-Afrika være blant de største mottakere av denne type midler. Også Afghanistan vil fortsette å motta bistand under denne bevilgningen, men andelen gitt som overgangsbistand vil bli redusert, mens regionalbevilgningen til landet vil bli økt tilsvarende. Irak kan også komme til å bli mottaker av overgangsbistand, i tillegg til flere andre land. En stor andel av midlene vil bli kanalisert gjennom FN-systemet og de internasjonale finansieringsinstitusjonene. Bevilgningen vil normalt ikke bli anvendt til land som mottar støtte under programkategori 3.10 Bilateral bistand.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen erkjenner behovet for bistand til land og samfunn i overgangsfaser mellom krig og fred, og at slike situasjoner krever fleksibilitet i målrettingen av midlene. Komiteen viser bl.a. til de store utfordringene med fredsbygging i bl.a. Sudan, DR Kongo og de andre landene rundt de store sjøer i Sentral-Afrika.

Komiteen har merket seg at overgangsbistand primært skal brukes til å forsterke internasjonalt fredsbyggingsarbeid og til å bygge bro mellom humanitær bistand og mer langsiktig utviklingssamarbeid. FN representerer den viktigste kanalen for overgangsbistand, men også andre organisasjoner og institusjoner kan være aktuelle i så henseende. Komiteen støtter at den norske innsatsen innrettes slik at FNs organisasjoner styrkes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen til overgangsbistand med 10 mill. kroner.

4.1.16 Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

I proposisjonen foreslår Regjeringen å øke bevilgningen under dette kapitlet med ca. 180 mill. kroner, fra kr 1 222 100 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 1 402 750 000 i budsjettet for 2005. Av dette er kr 378 400 000 foreslått bevilget under post 70 Fred, forsoning og demokratiltak. Støtten gis som engangsbidrag. Dette kan være politisk og diplomatisk engasjement, bl.a. ved tilrettelegging av dialog mellom partene, og mekanismer for overvåkning av inngåtte fredsavtaler.

Ifølge proposisjonen skal kr 1 021 250 000 benyttes i ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land under post 71. Vest-Balkan, Moldova, Kaukasus og Sentral-Asia vil være satsingsområder. Målsettingene er å styrke demokratiske institusjoner, politiske og økonomiske reformer, menneskerettigheter og bekjempelse av korrupsjon. Oppmerksomheten har i den senere tid dreid mot problemstillinger som spredning av våpen, organisert kriminalitet, menneske- og narkotikasmugling, som er vesentlige elementer i kampen mot terrorisme. I Sentral-Asia skal den norske bistanden økes betraktelig, ifølge proposisjonen.

Utvikling og nedrustning under post 72 skal ifølge forslaget tilgodeses med kr 3 100 000.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til beskrivelsen av hvordan pågående konflikter, særlig i Afrika, har mer regionalt preg enn av å være mellom stater eller innenfor en enkelt stat. Dette representerer en trussel for regional stabilitet og utvikling, hvilket understreker behovet for forebygging og konfliktløsning i slike tilfeller.

Komiteen viser til at internasjonal fred og sikkerhet er et hovedanliggende for FN, men at FN ikke har vært i stand til å mobilisere nok innsats og ressurser til å ivareta denne oppgaven godt nok. Komiteen slutter

seg derfor til målet om å styrke FNs evne til å påta seg fredsoperasjoner.

Ved siden av de store utfordringene i Afrika, er det avgjørende for internasjonal fred og sikkerhet at konflikten mellom Israel og palestinerne kommer inn på et mer konstruktivt spor.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene i Fremskrittspartiet, vil i den forbindelse bemerke at byggingen av mur mellom de palestinske områdene og Israel ikke bidrar positivt i så henseende.

Komiteen understreker videre betydningen av den norske innsatsen i Sør-Amerika, Vest-Balkan og Moldova, Kaukasus og Sentral-Asia.

Komiteen viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 3 (2003-2004) og understreker betydningen av at det gis støtte til initiativ for langsiktig opplæring av barn og unge i demokrati og menneskerettigheter i Sentral-Asia, Kaukasus, Balkan og Midtøsten.

Komiteen viser til merknader under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak. Komiteen foreslår å overføre kr 4 200 000 fra denne posten for å muliggjøre en videreføring av norsk freds- og forsoningsinnsats på Kypros.

Når det gjelder støtte til konkrete organisasjoner, viser komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet til merknad i denne innstillingen om at vi i vårt alternative opplegg i finansinnstillingen foreslår å øke kap. 100 post 71 med totalt 11 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at det er viktig at den offisielle støtten til moderate krefter på israelsk og palestinsk side følges opp med støtte til organisasjoner i Midtøsten og i Norge. Disse medlemmer vil i den sammenheng peke på arbeidet for å sette søkelys på hindringene for en fredelig, demokratisk og økonomisk utvikling i Midtøsten, og mener den rollen som Fellesutvalget for Palestina og den norske Riv Muren-kampanjen spiller i denne sammenheng, bør støttes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke bevilgningen til fred, forsoning og demokrati med 10 mill. kroner.

4.1.17 Kap. 165 Forskning, kompetanseheving og evaluering

I Regjeringens budsjettforslag for 2005 foreslås bevilgningen under dette kapitlet å økes med 43 mill. kroner, fra kr 357 500 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 400 500 000. Av dette er 15 mill. kroner midler til en nyopprettet budsjettpost 71 Faglig samarbeid. Den tar sikte på samarbeid med land som ønsker tilgang på norsk kompetanse og norske erfaringer på områder som er viktige i utviklingssammenheng. Den nye bevilgningen skal spesielt anvendes til å støtte faglig

samarbeid innen feltene godt styresett, miljø, fisk og energi.

Det meste av midlene under dette kapitlet skal i henhold til proposisjonen benyttes til å støtte kapasitetsbygging og kompetanseheving innen forskning og forskningsrettet utdanning i utviklingsland. En del av midlene går til utviklingsforskning i Norge. Deler av bevilgningen benyttes til kjøp av konsulenttjenester i Norge, og mye av dette gjelder evalueringsarbeid.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen vil understreke viktigheten av kapasitetsbygging og kompetanseutvikling innen forskning og forskningsrettet utdanning både i utviklingsland og i Norge. Komiteen mener det er av stor betydning at en til enhver tid har relevant kompetanse i norske forskningsmiljøer om forholdet mellom i-land og u-land og om endringsprosesser innad i u-land. Dette er etter komiteens mening ikke minst viktig for å sikre uavhengige faglige vurderinger av utviklingspolitikken.

Komiteen ser det som avgjørende at også utviklingsland får delta i kunnskapsutviklingen og at ansvarlige myndigheter får tilgang på relevant kunnskap innen fagfelt som har virkning på levekårene til egne lands befolkning. Komiteen støtter derfor forslaget om å opprette en ny post for faglig samarbeid med land som ønsker tilgang på norsk kompetanse.

Komiteen viser til at evalueringer og ekstern rådgivning er avgjørende for å sikre en høyest mulig kvalitet og effektivitet i utviklingsarbeidet. Komiteen støtter vektleggingen av at evalueringsvirksomheten må analysere hvordan Norge bidrar til at utviklingslandene kan nå tusenårsmålene og hvordan norsk utviklingssamarbeid er tilpasset nasjonale fattigdomsstrategier.

Komiteen er positiv til en prioritering av evaluering av bistandsformer, kanaler og harmoniseringstiltak og en evaluering av multilaterale organisasjoners programmer. Komiteen ser også betydningen av samarbeidet med Verdensbanken i en evaluering av bankens regionale programmer. Komiteen støtter videreføringen av evalueringen av fredsbyggingsstrategier og bistand i konfliktområder i oppfølging av Ulstein-studien som Norge tok initiativ til.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til spørsmål stilt til Utenriksdepartementet om hvorvidt det varslede programmet for global helseforskning i Norge følges opp med bevilgninger. Disse medlemmer har merket seg at det i svaret fra departementet fremkommer at Utenriksdepartementet planlegger å avsette 6 mill. kroner til programmet "Global helseforskning" for 2005.

4.1.18 Kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak

Regjeringen foreslår å bevilge kr 73 700 000 for 2005, mot kr 78 300 000 i saldert budsjett for 2004.

Under dette kapitlet reduseres post 70 Ymse tilskudd fra kr 27 600 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 8 000 000 i budsjettforslaget for 2005. Slike tilskudd

kan benyttes når det er ønskelig å bevilge midler raskt til nye tiltak hvor gitte rammer er for små, eller for å dekke merbehov ved valutasingninger. Videre foreslås det, jf. romertallsvedtak, at Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 i samråd med Finansdepartementet kan forskuttede norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig.

Post 71 Internasjonale prosesser og konvensjoner mv. kan gå til støtte når de fattigste landene har problemer med å delta tilstrekkelig i multilaterale prosesser. Under dennes posten foreslår Regjeringen en økning på 15 mill. kroner.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen mener det er viktig å bringe utviklingslandene inn som likeverdige partnere i de ulike internasjonale prosesser innen for eksempel miljø og handel. For å få til dette kreves det kompetanse- og kapasitetsbygging. Komiteen vil særlig peke på behovet for at alle utviklingsland får mulighet til å delta i arbeidet i WTO, og at ikke noen land nærmest "ekskluderes" grunnet manglende kompetanse og ressurser.

Komiteen vil også peke på den utviklingsgevinst som kan oppnås gjennom frihandelsavtaler og den rolle Norge og EFTA kan spille ved å tilby forhandlinger om frihandelsavtaler til relevante utviklingsland.

4.1.19 Kap. 167 Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Dette budsjettkapitlet omfatter visse utgifter knyttet til opphold av flyktninger i Norge og tilbakevending til hjemlandene som i henhold til OECD/DACs retningslinjer kan klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Ordningene ligger administrativt under andre departementer enn Utenriksdepartementet.

I forslag til budsjett for 2005 er bevilgningen redusert med 91,8 mill. kroner, fra kr 805 800 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 713 991 000 for 2005.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti ser at utgifter til flyktninger i Norge er en stor utfordring for bistandsbudsjettene, særlig med de svingninger i kostnader en har hatt for ulike budsjettår. Disse medlemmer vil i denne sammenhengen peke på den kraftige nedgang i slike kostnader som Regjeringen det siste året har oppnådd, og at dette har muliggjort betydelige omprioriteringer til andre, mer prioriterte innsatser i norsk utviklings-samarbeid.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at utgifter til flyktninger i Norge ikke bør dekkes over bistandsbudsjettet, men over Kommunaldepartementets budsjett. Disse medlemmer mener videre at Norge må trappe opp mottaket av antall kvoteflyktninger fra FN.

4.1.20 Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

Regjeringen foreslår å bevilge kr 3 687 961 000 i 2005. Dette vil innebære en økning på 260, 6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2004.

FNs utviklingsprogram (UNDP) vil fortsatt være den organisasjonen som mottar den største delen av bevilgningen. Støtten vil økes med 20 mill. kroner til kr 723 000 000 under post 70 FNs utviklingsprogram (UNDP) i henhold til budsjettforslaget. Regjeringen anser UNDP for å være det mest sentrale av FNs fond og programmer, og ønsker å støtte opp om UNDPs koordineringsrolle for FNs utviklingsaktiviteter. HKH Kronprinsen er utnevnt til UNDPs "goodwill"-ambasador for 2004-2005.

Bevilgningen til FNs aidsprogram (UNAIDS) under post 77 foreslås økt i proposisjonen med 10 mill. kroner til kr 125 000 000, mot kr 115 000 000 i saldert budsjett for 2004. Også FNs befolkningsprogram (UNFPA) skal motta en bevilgningsøkning på 10 mill. kroner til kr 240 000 000, ifølge forslaget til budsjett for 2005. Videre er det foreslått økning på 21,4 mill. kroner for post 80 Bidrag til globale fond, som gjelder helseformål. Også post 81 Tilskudd til internasjonal landbruksforskning vil få en økning som beløper seg på 25 mill. kroner.

FNs barnefond (UNICEF) vil derimot etter Regjeringens forslag få redusert den generelle bevilgningen med 27 mill. kroner under post 72, fra kr 327 000 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 300 000 000 for 2005. Den foreslåtte reduksjonen er bl.a. begrunnet i at UNICEF bør vise større vilje til giverkoordinering.

I tillegg til generelle bidrag til FN-organisasjonene kan kap.170 benyttes til tilleggsmidler under post 76. Slike tilleggsmidler kan gis til FN-fond og organisasjoner som også får generelle bidrag, eller som utelukkende får bevilgning over denne posten for tilleggsmidler. Også organisasjoner utenfor FN-systemet kan motta støtte over denne bevilgningen, som for eksempel WTO. Hensikten vil være å støtte ytterligere opp under multilaterale organisasjoner på områder som både organisasjonene og norske myndigheter prioriterer. Budsjettforslaget for 2005 innebærer en økning under denne posten på 165 mill. kroner.

Post 78 Bidrag andre FN-organisasjoner mv. omfatter ODA-delen av kontingenter til FN-organisasjoner og andre multilaterale organisasjoner. Den øvrige delen av disse tilskuddene er omfattet av kap. 116 post 70. Posten foreslås økt fra kr 96 200 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 130 220 000 i budsjettforslaget for 2005.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen slutter seg til de prioriteringer som er gjort mellom de ulike FN-programmer og fond. Komiteen merker seg at Norge er en tung aktør innen mange deler av FN-systemet. Komiteen mener Norge aktivt må bruke vårt engasjement for å reformere og effektivisere FN og de ulike programmer og fond. Komiteen er tilfreds med den rolle Norge har påtatt seg innen UNDP for å bedre samordningen av FNs utviklingsaktiviteter. I arbeidet med å nå tusenårsmålene og ikke minst fange opp resultatene underveis, er det etter komiteens oppfatning viktig at man sikrer tilstrekkelig koordinering mellom de ulike aktørene i FN-systemet og videre en koordinering mellom FN og andre utviklingspartnere. Norges rolle som en av

de største finansielle bidragsyterne til mange av FNs programmer og fond gir oss, etter komiteens mening, en mulighet til å bekjempe byråkrati og ineffektivitet innad i FN-systemet. Komiteen forventer at Regjeringen følger opp dette på relevante måter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknad i denne innstillingen og foreslår å øke kap. 170 post 80 med 70 mill. kroner, hvorav 50 mill. kroner er øremerket GFATM og 20 mill. kroner er øremerket GAVI.

Disse medlemmer foreslår også at det opprettes en ny post 82 under dette kapitlet til vann og sanitær. Disse medlemmer foreslår å sette av 150 mill. kroner på denne posten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet foreslår å redusere kap. 170 post 81 med 20 mill. kroner (jf. tilsvarende økning på kap. 170 post 80 øremerket GAVI).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet forutsetter at den hjelp som gis i form av norske matvarer under WFP opprettholdes på samme nivå som i 2003, nemlig 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener det er uhyre viktig å bygge opp under FN-organisasjonenes kapasitet, hvis man skal bygge tillit til internasjonalt samarbeid og internasjonale institusjoner. FN har, slik disse medlemmer ser det, en unik legitimitet i så henseende, som det er avgjørende å bygge videre på og styrke. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det er rom for å øke overføringene til FN ytterligere. Disse medlemmer viser til at UNDP som dekkes av post 70 har gjort det klart at bidragene fra den rike delen av verden må trappes betydelig opp hvis FNs tusenårsmål skal kunne oppfylles.

Når det gjelder post 75 FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA), vil disse medlemmer understreke at en varig forbedring av situasjonen avhenger av politiske løsninger som angår denne gruppen palestinere.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil arbeide for et kraftfullt globalt samarbeid gjennom FN med sikte på å løse felles utfordringer, herunder oppfylle tusenårsmålene og de nye brede sikkerhetsutfordringene. Dette medlem viser til behovet for å sette FN i stand til å bidra til å utvikle en ny politikk for forebyggende handling som kan bidra til håndteringen av de nye brede sikkerhetsutfordringene. I tråd med dette mener dette medlem at en vesentlig større andel av bistandsbudsjettet bør gå til å styrke FNs utviklingsvirksomhet og FN som organ for mer effektiv forebyggende handling.

Dette medlem er positiv til økte bevilgninger til FN-systemet, men viser til at det legges opp til en langt større økning til de multinasjonale finansinstitusjo-

nene. Dette medlem peker på at dette vil forrykke styrkeforholdet mellom FN og finansinstitusjonen i FNs disfavør. Dette medlem vil øke overføringene til FN og vil omdisponere de ekstra midlene som går til multilaterale finansinstitusjoner, unntatt midler til kapitalpåfyllinger i fondene, til FN-institusjoner. Dette medlem vil som konsekvens øke bevilgningen på kap. 170 med 142,9 mill. kroner.

4.1.21 Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Dette kapitlet omfatter bevilgninger til Verdensbanken, de regionale utviklingsbankene, i tillegg til samfinansiering via finansinstitusjoner. I proposisjonen foreslås det å øke bevilgningen fra kr 1 463 500 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 1 891 400 000 i 2005-budsjettet. Dette utgjør en økning på 427,9 mill. kroner.

Norges bidrag til utviklingsbankene vil bli vurdert bl.a. i forhold til deres effektivitet og oppnådde resultater, og deres bidrag til giverharmonisering. Norsk fokus på fattigdomsorientering videreføres. Det gjør også vekten på den sosial dimensjon ved utviklingsprosessen, samt miljø- og likestillingshensyn. Virksomheten skal tilpasses mottakerlandenes egne utviklingsplaner.

Gjennom samfinansiering via finansinstitusjonene kan øremerkede tilskudd bidra til at institusjonenes aktiviteter i størst mulig grad innrettes i tråd med norske utviklingspolitiske retningslinjer. Støtten er i ferd med å bli konsentrert i større tematiske flegiverfond i institusjonene. Dette støtter også opp om arbeidet med giverharmonisering.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til omtalen av Verdensbankens virksomhet og Norges rolle i Innst. S. nr. 119 (2002-2003), og til de mer overordnede betraktningene rundt de internasjonale og regionale finansinstitusjonene i Innst. S. nr. 118 (2003-2004).

Komiteen har merket seg at fattigdomsbekjempelse gjennom å bistå mottakerland i å oppnå sosial utvikling og bærekraftig vekst er formulert som målsetting for bevilgningen til Verdensbanken, og at denne skal gå til den fattigste gruppen utviklingsland. Det er særlig vektlagt at mottakerlandenes egne utviklingsstrategier skal legges til grunn.

Komiteen har videre merket seg at Norge har arbeidet aktivt for at banken skal vektlegge den sosiale dimensjonen i utviklingsprosessene og for å integrere miljø- og likestillingshensyn i virksomheten. Norge har dessuten vært sterkt involvert i gjeldsslettemekanismer i Verdensbanken og IMF. Komiteen støtter også det norske engasjementet i bankens arbeid for fredsbygging i post-konfliktområder.

Komiteen er tilfreds med at menneskerettigheter er sterkere fokusert i Verdensbankens aktiviteter de senere årene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til utviklingsministerens brev til komiteen av 17. november 2004. Disse

medlemmer mener reduksjon i bevilgningen til Verdensbanken vil undergrave norsk oppfølging av de internasjonale påfyllingsforhandlinger til Verdensbankens utviklingsfond (IDA). Disse medlemmer vil understreke at landenes bidrag til kapitalpåfyllingene er basert på pliktige bidrag. Disse medlemmer vil i tillegg fremheve at en slik reduksjon vil svekke satsingen på utdanning, da det globale partnerskapsinitiativet mellom UNESCO, UNICEF og Verdensbanken for en stor del beror på finansiering fra Verdensbanken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen og foreslår å redusere post 70 Verdensbanken og post 71 Regionale banker og fond med henholdsvis 100 mill. kroner på hver (jf. tilsvarende økning på kap. 170 ny post 82 vann og sanitær og kap. 170 post 80, øremerket GFATM).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere kap. 171 post 70 med 150 mill. kroner og viser til forslag om økning av andre poster og kapitler.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at finansinstitusjonene har vært gjenstand for bred kritikk for å fremme en politikk som har bidratt til å øke forskjeller, og skape fattigdom og miljøproblemer. Dette medlem stiller spørsmål ved forslaget om at støtten til Verdensbanken skal økes betydelig uten at det nærmere spesifiseres hva slags formål støtten skal brukes til eller hvilke hensyn som skal vektlegges i bankens virksomhet. Dette medlem vil øke overføringene til FN og vil omdisponere de ekstra midlene som går til multilaterale finansinstitusjoner, unnatt midler til kapitalpåfyllinger i fondene, til FN-institusjoner. Dette medlem vil som konsekvens redusere bevilgningen på kap. 171 med 142,9 mill. kroner.

4.1.22 Kap. 172 Gjeldslette

Under dette budsjettkapitlet foreslås det å bevilge kr 353 200 000 for 2005, mens beløpet i saldert budsjett for 2004 var kr 350 000 000.

Det aller meste av denne bevilgningen gjelder tilskudd til fondet for internasjonale gjeldsoperasjoner. Midler fra Gjeldsfondet skal gå til gjeldslettetiltak i regi av, eller i samarbeid med, Verdensbanken, IMF og andre utviklingsrelaterte organisasjoner. Bilateral gjeldslette kan innenfor en totalramme på 3,173 mrd. kroner gjennomføres uten bevilgning dersom vedkommende land er omfattet av Handlingsplan om gjeldslette for utvikling, eller Gjeldsplanen.

I mai 2004 la Regjeringen fram en handlingsplan om gjeldslette for utvikling, som oppdaterer og viderefører Gjeldsplanen fra 1998. Hovedelementer i planen er bl.a. prioritering av HIPC-initiativet ("Heavily Indebted Poor Countries Initiative") og gjeldsreduksjon for land som er kommet ut av konflikt.

I 2005 forventes det å bli utbetalt et stort bidrag til Sudan etter undertegning av endelig fredsavtale, ifølge proposisjonen. Dette vil falle inn under post 70 Til-

skudd til fond for internasjonale gjeldsoperasjoner. Serbia-Montenegro skal ifølge budsjettforslaget motta 3,2 mill. kroner, som utgjør den foreslåtte bevilgningen under post 71 Tilskudd til oppfølging av avtaler inngått i Paris-klubben. Størstedelen av gjeldsletten til Serbia-Montenegro vil for øvrig falle inn under Gjeldsplanen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen viderefører den betydelige satsingen på gjeldslette og på oppfølging av tiltak i Handlingsplan om gjeldslette for utvikling. Komiteen merker seg at Regjeringen vil yte bidrag til internasjonale gjeldsoperasjoner for også å lette f.eks. multilateral gjeld, privatbankgjeld eller innbyrdes gjeld mellom utviklingsland dersom det etableres en mekanisme for dette. Komiteen merker seg videre at Regjeringen vil støtte dialog om en ny internasjonal gjeldsforhandlingsmekanisme, yte bidrag til faglig bistand til gjeldsstyring og støtte en eventuell internasjonal studie av "illegitim gjeld".

4.1.23 Kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Under dette budsjettkapitlet foreslås det i proposisjonen å bevilge kr 244 963 000 i 2005, mot kr 267 908 000 i saldert budsjett for 2004. Bevilgningen foreslås derved redusert med 22,9 mill. kroner.

Kapitlet omfatter tilskudd til atomsikkerhet, prosjektsamarbeid med Russland/SUS, handlingsplan for søkerland til EU, freds- og demokratitiltak i ikke-ODA-godkjente land, og tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak.

Under post 70 vil satsingsområdene i prosjektsamarbeidet med Russland/SUS være i tråd med prioriteringene for norsk samarbeid i Barentsrådet i 2003-2005. Disse prioriterte områdene er næringssamarbeid, utdanning, justissamarbeid, redningssamarbeid og helse. Det skal gis 97,9 mill. kroner til prosjektsamarbeidet med Russland i 2005. Når det gjelder Handlingsplanen for atomsaker under samme post vil man på norsk side legge vekt på felles finansiering og god koordinering med andre donorland etter hvert som de engasjerer seg i Nordvest-Russland. Et viktig formål med Handlingsplanen er å bidra til å sikre radioaktivt og spaltbart materiale for å hindre bruk til terrorformål. Til denne handlingsplanen settes det av 109 mill. kroner. Handlingsplanen for søkerland til EU som også er under post 70, vil bli utfaset i løpet av 2004. Det som gjenstår, er forpliktelser i forbindelse med forsknings- og utdanningssamarbeidet, som vil bli sluttført i 2005. Under post 70 foreslår Regjeringen tilsagnsfullmakt innenfor en ramme på 188 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Når det gjelder post 76, vil bevilgningen til internasjonale klima- og miljøtiltak fortsatt blant annet benyttes til bidrag til Den globale miljøfasiliteten (GEF) og Verdensbankens karbonfond. Tilskudd til Det nordiske miljøfinansieringsselskapet NEFCO og Det internasjonale energiforum i Riyadh vil også bli finansiert over denne bevilgningen.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen viser til at Regjeringen vil redusere bevilgningen på kap. 197 fra kr 267 908 000 i saldert budsjett for 2004 til kr 244 963 000 for 2005. Komiteen viser til at grensen mot Russland ikke bare er en grense mellom nasjoner, men også en enorm kontrast i levkår og velstand. Norge har et særlig ansvar for å bidra til miljøarbeid og utvikling i våre nærområder. Komiteen vil understreke at atomsikkerhetsarbeidet med Russland er av stor betydning for Norge, og at dette arbeidet må styrkes. Komiteen viser til det brede engasjement som finnes innen organisasjonslivet i Norge for å videreutvikle folk-til-folk-samarbeidet med Russland, og vil legge opp til å oppmuntre dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til merknad i denne innstillingen. I sitt alternative opplegg i finansinnstillingen foreslår Arbeiderpartiet å øke denne post 70 med totalt 25,5 mill. kroner, hvorav 5,5 mill. kroner til søkerlandene til EU og 20 mill. kroner til prosjektsamarbeid Russland/SUS.

Disse medlemmer mener i tråd med denne merknaden at det er behov for å utarbeide en ny handlingsplan for kandidatlandene til EU. Disse medlemmer viser til at målet med den opprinnelige handlingsplanen som Regjeringen nå faser ut, var å øke kontakten og samarbeidet mellom Norge og det enkelte søkerland. Disse medlemmer viser her til at Romania og Bulgaria nå forhandler om medlemskap og kan bli medlemmer i 2007. I tillegg har både Tyrkia og Kroatia status som kandidatland. Makedonia har også søkt om medlemskap, og tanken er at alle landene på Vest-Balkan skal bli med i EU, når de er klare for det. Mot denne bakgrunn ber disse medlemmer om at Regjeringen utarbeider en slik handlingsplan og kommer tilbake til Stortinget med dette i forslag til statsbudsjett for 2006.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sitt alternative statsbudsjett hvor det foreslås en økning på dette kapitlet. Disse medlemmer ønsker generelt en styrking av atomsikkerhetssamarbeidet og samarbeid om miljøtiltak, sosiale tiltak og mellomfolkelig samarbeid mellom Norge og Russland. Disse medlemmer viser til det brede engasjement som finnes innen organisasjonslivet i Norge for å videreutvikle folk-til-folk-samarbeidet med Russland. Det er disse medlemmers klare oppfatning at dette samarbeidet skal oppmuntres. Disse medlemmer viser til at Barentssamarbeidet har en unik organisasjonsform, nemlig at det både består av et samarbeid mellom regjeringene i Barents-regionen og et samarbeid mellom regionale myndigheter. Det regionale samarbeidet har uten tvil vært det mest suksessrike. Disse medlemmer er kjent med den økonomiske situasjonen til Barentssekretariatet og understreker departementets ansvar for å bidra med finansiering av sekretariatet slik at aktiviteten kan opprettholdes på dagens nivå.

Under post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanene for søkerlandene til EU, viser komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti til utfordringene knyttet til atomsikkerhet i Nordvest-Russland. Dette utgjør en reell trussel for befolkningen i nord, på begge sider av grensene. Norge har vært i front når det gjelder opprustningsarbeidet her. Selv om flere land nå er involvert i dette arbeidet og den russiske økonomien er i bedring, mener disse medlemmer at Norge bør trappe opp sin innsats ytterligere. Det vil være et viktig signal også til andre giverland som er involvert i arbeidet.

Disse medlemmer foreslår derfor å øke post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeid med Russland/SUS og handlingsplanene for søkerlandene med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil øke bevilgningen på kap. 197 post 70 med kr 25 000 000.

Komiteen viser til behovet for å videreføre Norges freds- og forsoningsengasjement på Kypros. Det er behov for tiltak som kan skape grunnlag for ny tillit mellom de to befolkningsgruppene på øya. Komiteen vil på denne bakgrunn foreslå at det bevilges kr 4 200 000 til freds- og forsoningstiltak på Kypros over kap. 197 ny post 71 Freds- og demokratiltak (ikke ODA-land).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at tiltak under post 76 Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak må styrkes og ikke svekkes framover. Disse medlemmer stiller seg derfor undrende til at Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til dette formål for å kunne prioritere andre områder, og foreslår å opprettholde størrelsen på denne posten på samme nivå som i fjor.

4.2 Justis- og politidepartementet

Det vises til pkt. 2.2 i innstillingen.

4.3 Miljøverndepartementet

4.3.1 Kap. 1471 Norsk polarinstitutt, utgifter

Det foreslås bevilget kr 140 912 000 for 2005, mot kr 120 320 000 i saldert budsjett for 2004. Økningen utgjør 20,5 mill. kroner. Kapitlet omfatter postene 1 Driftsutgifter, 21 Spesielle driftsutgifter og 50 Stipend. I proposisjonen for Miljøverndepartementet redegjør Regjeringen nærmere for den rolle og funksjon Norsk Polarinstitutt har.

4.3.2 Kap. 4471 Norsk polarinstitutt, inntekter

Inntektene under dette kapitlet forventes i 2005 å utgjøre kr 35 769 000, som innebærer en liten økning i forhold til inntektene i saldert budsjett for 2004, som utgjorde kr 34 593 000. Inntektene kommer fra post 1 Salgs- og utleieinntekter og post 3 Inntekter fra diverse tjenesteyting.

4.3.3 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond, utgifter

I 2005 vil Svalbard miljøvernfond bli opprettet i samsvar med forutsetningen i svalbardmiljøloven. Utgiftspostene er 1 Driftsutgifter og 70 Tilskudd, og er budsjettert med til sammen kr 5 400 000 for 2005. Midlene skal fordeles av et styre, og kan benyttes til bl.a. kartleggingstiltak, skjøtsel og informasjon. Målet for fondet er å sikre at Svalbards særpregede villmarksnatur og de unike kulturminnene blir tatt vare på som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning.

4.3.4 Kap. 4472 Svalbard miljøvernfond, inntekter

Under dette kapitlet er det budsjettert med refusjonene til statsbudsjettet som vil være basert på Svalbard miljøvernfonds inntekter. Disse inntektene vil komme fra bl.a. ulike gebyrer. Det er budsjettert med kr 5 400 000 i refusjon i 2005 under post 50 i kap. 4472.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL**Forslag fra Arbeiderpartiet:***Forslag 1***Rammeområde 4
(Utenriks)****I**

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	357 115 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 095 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	750 000	
	71	Diverse tilskudd	23 348 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	825 751 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 505 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	128 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	155 343 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	11 133 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	13 757 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	25 085 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	34 000 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	852 566 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i> .	235 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i> .	325 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	325 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	234 841 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	143 527 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
143		Utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	423 132 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 500 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	280 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 078 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	460 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	140 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	155 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 500 000	
	50	Fredskorpset	145 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 026 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	82 000 000	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	125 000 000	
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	471 500 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> ..	1 427 052 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	378 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	1 021 250 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	3 100 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	117 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	268 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	65 700 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	713 991 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	240 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 066 200 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	125 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	130 220 000	
	79	Eksperter, junioreksperter og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	541 541 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
	82	Vann og sanitær	150 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	630 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	595 900 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	465 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	216 925 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	28 038 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	135 915 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	114 779 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 635 000	
	50	Stipend	498 000	
1472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472)		
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000	
		Totale utgifter		20 013 570 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	22 220 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000	
	4	Leieinntekter	1 743 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	17 887 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000	
4472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472)		
	50	Refusjon fra fondet	5 400 000	
		Totale inntekter		82 504 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 post 5
kap. 100 post 1 og	
kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og	
kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 143 post 1	kap. 3143 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 1 Salgsinntekter fra salg av bostandseieendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart

beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

III Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 143/3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

V Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	960 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	960 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	188 mill. kroner

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

VIII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

IX

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2005 kan forskut-tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

X

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD, WTO og IEA.

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningene under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1472 postene 1 og 70	kap. 4472 post 50

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 2***Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	329 115 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 095 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	750 000	
	71	Diverse tilskudd	28 348 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	825 751 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 505 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	128 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	155 343 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	11 133 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	13 757 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	25 085 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	34 000 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	852 566 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i> ..	235 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i> ..	325 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, <i>kan overføres</i>	325 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	234 841 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	143 527 000	
143		Utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	423 132 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 500 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
	71	Mosambik, <i>kan overføres</i>	210 000 000	
	72	Tanzania, <i>kan overføres</i>	280 000 000	
	73	Uganda, <i>kan overføres</i>	140 000 000	
	74	Zambia, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i>	1 078 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
	71	Nepal, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	460 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, <i>kan overføres</i>	160 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	155 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 500 000	
	50	Fredskorpset	145 000 000	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i>	1 027 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	68 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	73	Kultur, <i>kan overføres</i>	82 000 000	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, <i>kan overføres</i>	125 000 000	
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	29 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetting	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	481 500 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> ...	1 427 052 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratitiltak, <i>kan overføres</i>	388 400 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	1 021 250 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	3 100 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	117 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	268 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	65 700 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	713 991 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	943 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	240 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 066 200 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	125 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	130 220 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	471 541 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	580 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	595 900 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	465 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	236 925 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke ODA-land)	4 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	32 038 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	135 915 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	114 779 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 635 000	
	50	Stipend	498 000	
1472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472)		
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000	
		Totale utgifter		<u>20 013 570 000</u>
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	22 220 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000	
	4	Leieinntekter	1 743 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
4471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	17 887 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000	
4472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472)		
	50	Refusjon fra fondet	5 400 000	
		Totale inntekter		<u>82 504 000</u>

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 post 5
kap. 100 post 1 og	
kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og	
kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 143 post 1	kap. 3143 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart

beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

III Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

- omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
- omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 143/3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

V Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VI Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	960 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	960 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	188 mill. kroner

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

VIII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

IX

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2005 kan forskut-tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

X

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD, WTO og IEA.

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningene under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1472 postene 1 og 70 .	kap. 4472 post 50

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

**Rammeområde 4
(Utenriks)**

I

På statsbudsjettet for 2005 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	357 115 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 095 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	750 000	
	71	Diverse tilskudd	23 348 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	825 751 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 505 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	128 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	155 343 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	11 133 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser til utlandet		
	1	Driftsutgifter	13 757 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	25 085 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, kan overføres	34 000 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	852 566 000	
	71	Finansieringsordningen under EØS-avtalen, kan overføres ..	235 000 000	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS, kan overføres ..	325 000 000	
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS, kan overføres	325 000 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	234 841 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	143 527 000	
143		Utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	423 132 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	13 500 000	
150		Bistand til Afrika		
	70	Malawi, kan overføres	120 000 000	
	71	Mosambik, kan overføres	210 000 000	
	72	Tanzania, kan overføres	280 000 000	
	73	Uganda, kan overføres	140 000 000	
	74	Zambia, kan overføres	180 000 000	
	78	Regionbevilgning for Afrika, kan overføres	1 078 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, kan overføres	20 000 000	
151		Bistand til Asia		
	70	Bangladesh, kan overføres	60 000 000	
	71	Nepal, kan overføres	65 000 000	
	78	Regionbevilgning for Asia, kan overføres	460 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, kan overføres	19 000 000	
152		Bistand til Midtøsten		
	78	Regionbevilgning for Midtøsten, kan overføres	140 500 000	
153		Bistand til Mellom-Amerika		
	78	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, kan overføres	155 000 000	
	79	Tiltak i tidligere samarbeidsland, kan overføres	2 000 000	
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling		
	1	Driftsutgifter	26 500 000	
	50	Fredskorpset	145 000 000	
	70	Sivilt samfunn, kan overføres	1 026 000 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoners opplysningsarbeid, kan overføres	68 000 000	
	72	Demokratistøtte/partier, kan overføres	5 000 000	
	73	Kultur, kan overføres	82 000 000	
	75	Internasjonale organisasjoner og nettverk, kan overføres	125 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
161		Næringsutvikling		
	70	Nærings- og handelstiltak, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	45 000 000	
	75	NORFUND - tapsavsetning	143 750 000	
162		Overgangsbistand (gap)		
	70	Overgangsbistand (gap), <i>kan overføres</i>	471 500 000	
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter		
	70	Naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	220 000 000	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> ...	1 427 052 000	
164		Fred, forsoning og demokrati		
	70	Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i>	374 200 000	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	1 021 250 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	3 100 000	
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering		
	1	Driftsutgifter	117 500 000	
	70	Forskning og høyere utdanning, <i>kan overføres</i>	268 000 000	
	71	Faglig samarbeid, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
166		Tilskudd til ymse tiltak		
	70	Ymse tilskudd, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
	71	Internasjonale prosesser og konvensjoner mv., <i>kan overføres</i>	65 700 000	
167		Flyktningetiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	713 991 000	
170		FN-organisasjoner mv.		
	70	FNs utviklingsprogram (UNDP)	723 000 000	
	71	FNs befolkningsprogram (UNFPA)	240 000 000	
	72	FNs barnefond (UNICEF)	300 000 000	
	73	Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	74	FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)	170 000 000	
	75	FNs organisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA)	100 000 000	
	76	Tilleggsmidler via FN-systemet mv., <i>kan overføres</i>	1 066 200 000	
	77	FNs aidsprogram (UNAIDS), <i>kan overføres</i>	125 000 000	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	130 220 000	
	79	Ekspertes, juniorekspertes og FNs fredskorps, <i>kan overføres</i>	47 000 000	
	80	Bidrag til globale fond, <i>kan overføres</i>	471 541 000	
	81	Tilskudd til internasjonal landbruksforskning, <i>kan overføres</i>	110 000 000	
171		Multilaterale finansinstitusjoner		
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i>	730 000 000	
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i>	695 900 000	
	72	Samfinansiering via finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	465 500 000	
172		Gjeldslette		
	70	Gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
	71	Oppfølging av avtaler inngått i Parisklubben, <i>kan overføres</i>	3 200 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU, <i>kan overføres</i>	216 925 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke ODA-land), <i>kan overføres</i>	4 200 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	28 038 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	135 915 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	114 779 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	25 635 000	
	50	Stipend	498 000	
1472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 4472)		
	70	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 1</i>	5 400 000	
		Totale utgifter		20 013 570 000
Inntekter				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	22 220 000	
	2	Gebyrer - utlendingssaker	14 300 000	
	4	Leieinntekter	1 743 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger mv.	3 072 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	17 887 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	17 882 000	
4472		Svalbard miljøvernfond (jf. kap. 1472)		
	50	Refusjon fra fondet	5 400 000	
		Totale inntekter		82 504 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 100 post 1	kap. 3100 post 5
kap. 100 post 1 og kap. 101 post 1	kap. 3101 post 2
kap. 100 post 71	kap. 3100 post 1
kap. 101 post 1 og kap. 102 post 1	kap. 3101 post 5
kap. 143 post 1	kap. 3143 post 5

2. overskride bevilgningen under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd mot tilsvarende inntekter under kap. 3166 Ymse inntekter, post 1 Salgsinntekter fra salg av bistandseiendom-

mer som er finansiert over bistandsbudsjettet, og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved beregning av overførbart beløp under kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

III

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan:

1. omdisponere bevilgningene mellom postene under kap. 161 Næringsutvikling.
2. omdisponere med inntil 2 mill. kroner per tiltak fra kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd til øvrige ODA-godkjente bevilgninger. Beslutning om bruk av midler utover dette og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen.

IV

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 143/3143 Utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter	25 mill. kroner
164		Fred, forsoning og demokrati	
	71	ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20 mill. kroner
170		FN-organisasjoner mv.	
	73	Verdens matvareprogram (WFP)	10 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner	
	72	Finansieringsordningen i det utvidede EØS	960 mill. kroner
	73	Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS	960 mill. kroner
161		Næringsutvikling	
	70	Nærings- og handelstiltak	50 mill. kroner
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	500 mill. kroner
	73	Institusjonsutvikling i utviklingsland	80 mill. kroner
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak	
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak, prosjektsamarbeidet med Russland/SUS og handlingsplanen for søkerlandene til EU	188 mill. kroner

VII

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2005 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 161 Næringsutvikling.

VIII

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan inngå avtaler om forsikringsansvar for utstillinger ved visningsinstitusjoner i utlandet innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som ikke må overstige 4 500 mill. kroner.

IX

Forskuttering av nødhjelpsleveranser til FN

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i samråd med Finansdepartementet i 2005 kan forskut-

tere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 166 Tilskudd til ymse tiltak, post 70 Ymse tilskudd.

X

Toårige budsjettvedtak

Stortinget samtykker i at Norge kan slutte seg til toårige budsjettvedtak i OECD, WTO og IEA.

XI

Ettergivelse av fordringer

Stortinget samtykker i at Kongen i 2005 kan ettergi statlige fordringer på utviklingsland i samsvar med kriteriene i handlingsplanen av 2004 Om gjeldslette for utvikling for inntil 1 000 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje (gammel alminnelig ordning og den gamle særordningen for utviklingsland). Fordringene verdsettes til bokført verdi per 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XII

Bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi-prosjekter, samarbeidsprosjekter, stat-til-stat-bistand, støtte til internasjonale og lokale ikke-statlige aktører kan benyttes til tiltak som avtales mellom Utenriksdepartementet og den enkelte mottaker.

XIII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2005 kan:

overskride bevilgningene under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1472 postene 1 og 70	kap. 4472 post 50

Oslo, i utenrikskomiteen, den 29. november 2004

Thorbjørn Jagland

leder og ordf. for kap. 163

Haakon Blankenborg

ordf. for kap. 101, 167 og 3101

Kristin Halvorsen

ordfører for kap. 160 og 164

Jon Lilletun

ordf. for kap. 150 og 165

Lars Rise

ordf. for kap. 104 og 153

Jens Stoltenberg

ordf. for kap. 116

Julie Christiansen

ordf. for kap. 141, 143 og 172

Morten Høglund

ordf. for kap. 166 og 170

Inge Lønning

ordf. for kap. 480, 1471, 1472, 4471 og 4472

Elin Schanche

ordf. for kap. 152 og 161

Åslaug Haga

ordf. for kap. 102, 115 og 197

Bjørn Jacobsen

ordf. for kap. 151, 162 og 171

Oddvard Nilsen

ordf. for kap. 100

Christopher Stensaker

ordf. for kap. 103

Gunhild Øyangen

ordf. for kap. 140

Vedlegg 1

Brev fra Utenriksdepartementet v/utviklingsministeren, datert 18. november 2004

St.prp. nr. 1 (2004-2005) - Spørsmål fra Arbeiderpartiet

Jeg viser til Utenrikskomiteens brev datert 11. november 2004, vedlagt tre spørsmål til St.prp. nr. 1 (2004-2005). Nedenfor følger spørsmål 1 og 2 og mine svar på spørsmålene.

Spørsmål 1:

Vi viser til at det i budsjettforslaget legges opp til en økning på kap. 171 multilaterale finansinstitusjoner på nær 427,9 millioner kroner. Hva er begrunnelsen for en slik relativt sett kraftig økning?

Svar:

I utviklingsbankene skjer finansiering av mesteparten av utviklingsarbeidet gjennom internasjonale påfyllingsforhandlinger (kap. 171 post 71). Økningen i bevilgningen til multilaterale finansinstitusjoner er derfor i all hovedsak knyttet til fremforhandlede, forpliktende avtaler for kapitalpåfyllinger av Verdensbanken og Afrikabankens respektive fond for de fattigste landene - *International Development Association (IDA)* og *African Development Fund (AfDF)*. Kapitalpåfyllingene foretas hvert tredje år etter omfattende forhandlinger mellom institusjonenes medlemsland og tar for seg både påfyllingsnivå, byrdefordeling og utviklingspolitiske prioriteringer. Norge har her en fast fordelingsnøkkel som fastsetter vår andel av kapitalpåfyllingen. Resultatet av slike påfyllingsforhandlinger legger svært sterke føringer for hvert enkelt medlemslands bidrag til påfyllingene. I Norge legges resultatet av forhandlingene frem for Stortinget i egen stortingsproposisjon.

De pågående påfyllingsforhandlingene skal etter planen sluttføres i inneværende år. Innbetalingen i 2005 er første innbetaling i den nye påfyllingen. Konkret innebærer dette for 2005 at den anslåtte økningen for IDA, slik forhandlingene nå forløper, er 146 mill. kr., mens økningen for AfDF anslås til 129 mill. kr.. Innbetalingene under slike påfyllinger skjer med like stort beløp hvert år i tre år. Økningen fra inneværende år på hhv. 25 prosent for IDA og 37 prosent for AfDF må derfor sees i et tre-års perspektiv, noe som innebærer en gjennomsnittlig årlig økning på rundt hhv. 8 og 12 prosent for hvert av årene i perioden.

Bakgrunnen for at medlemslandene legger opp til økninger i denne størrelsesorden er den mobilisering av ressurser som må til for at FN's tusenårsmål skal kunne nås. Dette ikke minst av hensyn til de tilsagnene om økning i bistanden som ble gitt under FN-konferansen om "Finansiering for utvikling" i Monterrey i 2003. 80 % av økningen i bistanden som kanaliseres gjennom utviklingsbankene forventes å gå til Afrika, som har de største utviklingsutfordringene. Internasjonalt anses ovennevnte fond å være blant de som i sterkest grad bygger sin bistand på fattigdomskriterier, og som støt-

ter marginaliserte land som ellers har svært begrenset adgang til annen finansiering. Internasjonalt er det derfor også bred oppslutning om at målet for de pågående forhandlingene om påfyllingen av IDA (IDA 14-forhandlingene) må være å opprettholde IDAs andel av total internasjonal bistand i årene fremover.

Norsk andel av kjernebidragene til Verdensbanken (IDA-påfyllingen) utgjør 1,52 %. Til sammenlikning er Norge den 5. største bidragsyteren til FN's utviklingsaktiviteter, og dermed på verdenstoppen per capita. Eksempelvis er norsk andel av de samlede bidragene til UNDP på over 10 %.

Ut over forpliktelsene som følger av de ordinære kapitalpåfyllingsrundene skyldes økningen i bevilgningen til multilaterale finansinstitusjoner i all hovedsak en forsterket satsing på utdanning over posten for samfinansiering via finansinstitusjoner (kap. 171 post 72). Verdensbanken administrerer en rekke initiativ på utdanningsområdet. Satsingen på utdanning er forankret i Stortinget gjennom en rekke budsjettbehandlinger og skjer i tråd med Regjeringens utdanningsstrategi fra 2003. De første årene av opptrappingsplanen for norsk utdanningsbistand ble den økte innsatsen i all hovedsak kanalisert gjennom FN-systemet (UNICEF) samt bilaterale bevilgninger. Denne sterke satsingen opprettholdes i budsjettproposisjonen. I tillegg til dette prioriteres nå mer midler til satsing på utdanning også gjennom Verdensbanken. Av den foreslåtte økningen i den norske støtten vil 150 mill. kr. være øremerket til det såkalte *Fast Track*-initiativet, som er et partnerskap innen rammen av "Utdanning for alle" mellom Verdensbanken, UNESCO, UNICEF og alle givene, med formål å sikre grunnutdanning for alle barn i de fattigste landene. Her arbeider bl.a. Verdensbanken for at utviklingslandene skal vri myndighetenes ressursbruk i favør av skoler og helsetiltak.

Spørsmål 2:

I Stortingsmelding nr. 35 (2003-2004) vises det til at Norge sannsynligvis ligger enda dårligere an enn andre industriland når det gjelder hvor stor andel av medisinsk og helsefaglig forskning som er rettet mot sykdom og helseproblemer i utviklingsland, og at Regjeringen vil etablere et forskningsprogram for å øke norske offentlige og private forskningsinstitusjoners innsats for å løse globale helseproblemer. Vi viser videre til kronikk i VG den 26. april i år av henholdsvis Utdannings- og forskningsministeren, Utviklingsministeren og Helseministeren som skriver at de har satt i gang et program for global helseforskning. Følges dette opp med bevilgninger i St.prp. nr. 1 (2004-2005) på Utenriksdepartementets område?

Svar:

Arbeidet med en satsing på forskning om globale helsespørsmål ble innledet i 2003 i dialog med Helse-

departementet og andre berørte instanser, inklusive Norges forskningsråd. Innsatsen sees som ledd i det pågående arbeidet med økt koherens i utviklingspolitikken.

Program for global helseforskning følges opp over kap/post 165.70 som i hovedsak forvaltes av Norad. Forslaget til bevilgning over denne posten er på 268 mill. kr. for 2005. Av budsjettforslaget framgår at bevilgningen planlegges brukt bl.a. til global helseforskning. I budsjetteksten under denne posten detaljeres normalt ikke prioriteringen av midler til ulike programmer og tiltak.

Satsingen på global helseforskning er et samarbeid mellom flere departementer, der bl.a. Utdannings- og forskningsdepartementet og Helse- og omsorgsdepar-

tementet deltar. Utenriksdepartementet planlegger å avsette 6 mill. kr. til programmet "Global helseforskning" for 2005. Dette bidraget over Utenriksdepartementets budsjett utløser således egne tildelinger fra Helse- og omsorgsdepartementet. Det forventes fra vår side at planene om en gradvis opptrapping av norsk forskning om globale helsespørsmål med dette følges opp.

For øvrig vil jeg understreke at det er en forutsetning at satsingen på økt norsk helseforskning på globale helsespørsmål i det vesentligste skjer gjennom prioritering av egne ressurser til dette formålet over andre budsjettbevilgninger enn bistandsbudsjettet. Dette vil være mest i tråd med målene om økt koherens eller sammenheng i politikken.

Vedlegg 2

Brev fra Utenriksdepartementet v/utenriksministeren, datert 18. november 2004

St.prp. nr. 1 (2004-2005). Utenriksdepartementet - spørsmål

Spørsmål 3:

Vi viser til finansieringsordningene i det utvidede EØS, og til den norske ordningen jamfør kapittel 116, post 73 *Norsk finansieringsordning i det utvidede EØS*. Er det lagt opp til at norske aktører, herunder også norske frivillige organisasjoner, kan delta i denne finansieringsordningen?

Svar:

Finansieringsordningene i det utvidete EØS åpner nye muligheter for samarbeid med de nye EU-landene. Hovedansvaret for å utvikle og gjennomføre prosjektene under finansieringsordningene ligger hos mottakerlandene (mottakerstyring), på samme måte som innenfor EU-fondene. Det er krav til mottaker om egenandel på fra 15-40 pst. i alle prosjekter, og EØS-regelverket for offentlige innkjøp, statsstøtte og konkurranse må følges. Mange norske aktører har relevant kompetanse, som norske myndigheter har tro på vil være attraktiv for disse landene. Disse aktørene må imidlertid selv være aktive pådrivere for å finne lokale partnere, og utnytte de muligheter som åpner seg.

Det fremforhandles styringsdokumenter (MoUer) med hvert mottakerland der landenes prioriteringer fremgår. Fra norsk side er det en målsetting at finansieringsordningene skal bidra til et styrket bilateralt forhold.

Utenriksdepartementet legger i forhandlingene om styringsdokumentene vekt på å tilrettelegge for norske aktørers deltakelse. For de landvise prioriteringene innhentes forslag fra andre departementer, samt fra norske organisasjoner, institusjoner og bedrifter. I de styringsdokumentene som så langt er undertegnet (Polen, Tsjekkia, Latvia og Estland), er det, på norsk initiativ, nedfelt at landene bl.a. bør sette av midler fra finansieringsordningene til egne fond for frivillige organisasjoner og fond for prosjektutviklingsstøtte. Sammen med lokale partnere i de respektive landene kan norske aktører, herunder frivillige organisasjoner, søke midler fra disse fondene.

Utenriksdepartementet og ambassadene har arrangert lanseringskonferanser i Warszawa, Vilnius, Riga og Tallinn. Hovedmålsetningen har vært å skape nye nettverk mellom Norge og mottakerlandet innenfor relevante fagområder, som f. eks. helse, miljø, forskning og justissamarbeid. Det har vært stor interesse og bred deltagelse fra norske miljøer på disse seminarer.

I tillegg foregår det en utstrakt informasjons- og møtevirksomhet overfor en lang rekke norske aktører, og nett-basert informasjon på UD's hjemmesider oppdateres løpende og er mye brukt. I Brussel er sekretariatet for finansieringsordningene i ferd med å lage en egen hjemmeside om ordningene (www.eea-grants.org), og det jobbes nært med Innovasjon Norge for å styrke informasjonsarbeidet overfor norske bedrifter. God informasjon om de muligheter som åpner seg er en forutsetning for at norske aktører kan bli aktive deltagere innenfor ordningene.

Vedlegg 3

Brev fra Utenriksdepartementet v/utviklingsministeren, datert 23. november 2004

Spørsmål fra Sosialistisk Venstreparti vedrørende St.prp. nr. 1 (2004-2005) på Utenriksdepartementets område

Det vises til Utenrikskomiteens brev datert 19. november 2004, vedlagt spørsmål til St.prp. nr. 1 (2004-2005) fra Sosialistisk Venstreparti. Nedenfor følger spørsmålet og Utenriksdepartementets svar:

Spørsmål:

Kap. 170 post 72

Det legges opp til en reduksjon av de generelle bidragene til UNICEF samtidig som en øker på programmet for jenters utdanning. Denne økningen har full støtte fra SV. Reduksjonen begrunnes med at UNICEF bør vise større vilje til giverkoordinering og -harmonisering. Hva er bakgrunnen for dette og er det mulig å utdype dette mer?

Svar:

Det internasjonale utviklingssamarbeidet har i løpet av de senere årene gjennomgått store endringer. Endringene bunner i en økende erkjennelse av at utviklingssamarbeid er en politisk prosess der flere virkemidler må ses i sammenheng. Det er blant annet behov for:

- sterkere fokus på resultater på landnivå;
- større grad av lokale tilpasninger som krever økt delegering av beslutningsmyndighet til blant annet FN-kontorer på landnivå;
- bedre sammenheng mellom ulike politikkområder;
- endrede samarbeidsformer fra enkeltprosjekter til mer helhetlig samarbeid som sektor- og budsjettstøtte;
- behov for mer og bedre samarbeid, koordinering og arbeidsdeling mellom bilaterale og multilaterale givere.

I økende grad samordner nå internasjonale givere sin innsats ved hjelp av instrumenter som setter mottaker-

landets myndigheter i førersetet, for eksempel nasjonale fattigdomsstrategier, sektorprogrammer, og ved å finansiere tiltak i fellesskap.

For å komme denne utviklingen i møte og sikre at FN-systemet også i fremtiden skal opprettholde sin stilling som sentral aktør på landnivå, må den enkelte FN-organisasjon være villig til en betydelig grad av harmonisering og koordinering. Mens organisasjonene har kommet ganske langt når det gjelder å gjennomføre Kofi Annans første FN-reformpakke, gjenstår det mye når det gjelder reformpakke nummer to, hvor nettopp instrumenter som felles finansiering og tilknytning til sektorprogrammer står sentralt.

Det er langt igjen til vi kan si at FN-organisasjonene opererer som enhetlige team i alle land. Tvert om ser vi at de ulike FN-organisasjonene ofte overlapper hverandre og har ulik tilnærming til harmonisering, nasjonale fattigdomsstrategier og sektorprogrammer.

De ulike FN-organisasjonene deltar i ulik grad i de reformer og tilpasninger som kreves. Fra ulike hold, inkludert våre utenriksstasjoner, mottar vi stadig rapporter om at UNICEF ikke i tilstrekkelig grad medvirker i harmoniseringsprosesser på landnivå. Når det gjelder innordning i mottakerlandenes sektorprogrammer, og medvirkning i felles programmer og finansiering, holder UNICEF igjen. Dette kan Norge, som en betydelig giver til UNICEF, ikke være tilfreds med. Forslaget om kutt i kjernebidraget for 2005 er ment som et tydelig signal til UNICEF om å styrke sin innsats på dette området. Til sammenligning er FN-organisasjoner som UNDP og UNFPA mer positive til slik samordning og koordinering.

Samtidig er det verdt å understreke at det begrensede kuttet i kjernebidrag mer enn oppveies av økningen i støtten til UNICEFs program for jenters utdanning. På denne måten sikres økt fokus om satsing på barn og ungdom, ikke minst jenter, samtidig som det gis signal om utålmodighet med takten i UNICEFs reformarbeid.

